

UCHWAŁA NR XX / 148 / 2012
Rady Miejskiej w Chmielniku
z dnia 29 czerwca 2012 roku

w sprawie: uchwalenia „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik na lata 2012-2020”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 08 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: z 2001r., Dz.U. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), Rada Miejska w Chmielniku uchwała, co następuje:

§1

Uchwala się Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik na lata 2012-2020 w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej Uchwały.

§2

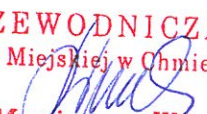
Z dniem uchwalenia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik na lata 2012-2020 traci moc Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta i Gminy Chmielnik przyjęta Uchwałą Zarządu Miasta i Gminy Chmielnik nr 236/2001 z dnia 23.01.2001 r.

§3

Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Chmielnik.

§4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Miejskiej w Chmielniku

Marianna Wira

Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik 2012-2020

"Rozwój jest tym, co czynią jednostki i grupy społeczne, a nie tym, co jest robione dla nich"

InicjatywaLokalna.pl

Chmielnik, grudzień 2011 – marzec 2012

Opracowano w ramach projektu

Wzmocnienie potencjału samorządu Miasta i Gminy Chmielnik

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Człowiek - najlepsza inwestycja

**Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego**

InicjatywaLokalna.pl

ul. Targowa 18, 25-520 Kielce
tel./fax 041 343 01 24
e-mail: biuro@inicjatywalokalna.pl
www.inicjatywalokalna.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1. METODOLOGIA PRAC	5
1.1 Proces tworzenia strategii	6
1.2 Wywiad grupowy	7
1.3 Osoby zaangażowane w prace nad Strategią	9
2. WNIOSKI Z ANALIZY SITUACJI SPOŁECZNO - GOSPODARCZEJ	11
3. ANALIZA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH.....	14
3.1 Analiza SWOT	14
3.2 Drzewo problemów	18
3.3 Drzewo celów	19
3.4 Analiza przyszłego otoczenia Miasta i Gminy Chmielnik	20
4. KIERUNKI ROZWOJU MIASTA I GMINY CHMIELNIK.....	21
4.1 Wizja, Misja i Cele strategiczne Miasta i Gminy Chmielnik na lata 2012-2020	21
4.2 Kierunki rozwoju	23
4.3 Propozycja realizacji działań w ramach poszczególnych celów operacyjnych.....	24
4.5 Priorytety rozwoju	28
4.6 Kierunki i wizje samorządu powiatowego i wojewódzkiego oraz założenia UE we wspieraniu rozwoju regionalnego.....	29
5. FINANSOWANIE DZIAŁAŃ ZAWARTYCH W STRATEGII	33
6. METODOLOGIA EWALUACJI I MONITORINGU	37
7. WSKAŹNIKI REALIZACJI STRATEGII.....	40
8. OCENA WPLYWU STRATEGII NA ŚRODOWISKO	43
SPIS TABEL I SCHEMATÓW	49

WSTĘP

Zarządzanie gminą związane jest z podejmowaniem szeregu działań i decyzji ważnych dla społeczności lokalnej. Aby móc efektywnie nią zarządzać potrzebny jest wieloletni plan definiujący kierunki rozwoju danej jednostki. Strategia Rozwoju Gminy to długookresowy plan działania, określający strategiczne cele rozwoju Gminy i zawierający takie kierunki oraz priorytety działania, które są niezbędne do realizacji przyjętych założeń. Dzięki wskazaniu najważniejszych kierunków rozwoju, Strategia pozwala również na opracowanie niezbędnych dokumentów programowych, które są z nią komplementarne i pomagają w osiągnięciu wyznaczonych celów. Opracowanie Strategii Rozwoju pozwala na określenie najbardziej efektywnych działań zapewniających dynamiczny rozwój całego obszaru, co stwarza dogodne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości oraz powstawania nowych inicjatyw społecznych. Równie ważną cechą Strategii jest budowa wizerunku Gminy, stanowi ona swego rodzaju wizytówkę danej jednostki oraz jest źródłem informacji dla podmiotów gospodarczych, inwestorów, jak i dla samych mieszkańców o długoterminowych uwarunkowaniach rozwoju przyjętych przez Gminę oraz o sposobach rozwiązywania napotykanym problemom. Dzięki tego typu dokumentowi dana jednostka terytorialna może efektywnie wykorzystać własne zasoby, w tym m.in. zasoby finansowe, rzeczowe czy społeczne, a także określić sposoby przeciwdziałania pojawiającym się zagrożeniom.

Niniejszy dokument zawiera informacje dotyczące kierunków rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik oraz działań związanych z ich realizacją na lata 2012-2020. Horyzont czasowy, objęty Strategią został wybrany nieprzypadkowo, gdyż gmina Chmielnik pracami nad tym dokumentem rozpoczęła przygotowania do kolejnego okresu programowania funduszy unijnych, który przypada na lata 2014 – 2020. Aby móc w pełni wykorzystać szanse, jakie dają wspomniane środki, należy odpowiednio wcześniej podjąć działania przygotowawcze. W tym celu opracowano Strategię, jako podstawowy dokument zawierający priorytetowe kierunki rozwoju gminy obejmujący w całości przyszły okres programowania unijnego.

W Strategii przedstawiono Wizję Gminy 2020, Misję oraz Cele szczegółowe i operacyjne przewidziane do realizacji w wymienionym okresie jej obowiązywania. Wyróżniono również działania, które należy podjąć, aby osiągnąć wyznaczone cele. Strategia Miasta i Gminy Chmielnik jest dokumentem otwartym, co w praktyce oznacza, że w miarę upływu czasu oraz podejmowanych działań w niej określonych, możliwa jest jej aktualizacja,

w tym kreowanie nowych działań oraz korekta tych, które zostały sformułowane już wcześniej, w celu jak najlepszego dostosowania się do zmieniających się warunków oraz otoczenia.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik 2012 – 2020 składa się z 8 zasadniczych części:

1. Opisu metodologii prac;
2. Wniosków z analizy sytuacji społeczno – gospodarczej;
3. Analizy obszarów problemowych;
4. Prezentacji kierunków rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik;
5. Opisu finansowania działań zawartych w Strategii;
6. Opisu metodologii ewaluacji i monitoringu Strategii;
7. Wykazu wskaźników realizacji Strategii;
8. Oceny oddziaływania Strategii na środowisko.

W niniejszej Strategii dla określenia gminy Chmielnik naprzemiennie użyto następujących nazw: Region Chmielnicki oraz Ziemia Chmielnicka. Załącznikami stanowiącymi integralną część Strategii są następujące dokumenty:

- *Analiza sytuacji społeczno – gospodarczej gminy Chmielnik (Załącznik 1);*
- *Ewaluacja dotychczas obowiązującej Strategii (Załącznik 2).*

1. METODOLOGIA PRAC

Prace związane z przygotowaniem, opracowaniem i wdrożeniem Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik 2012-2020 rozpoczęły się 29 listopada 2011 roku, wraz z podjęciem uchwały o powołaniu przedstawicieli Rady Miejskiej do prac w Zespole Strategicznym. Następnie 30 listopada 2011 roku Zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Chmielnik powołano Koordynatora oraz Zespół Roboczy do opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik 2012 – 2020, w skład którego weszli przedstawiciele Urzędu Miasta i Gminy w Chmielniku.

Strategia powstała w oparciu o Załącznik 1, w którym dokonano analizy sytuacji społeczno – gospodarczej gminy oraz na podstawie wniosków zgłoszonych podczas konsultacji społecznych, które odbyły się w grudniu 2011 roku w formie klasycznych wywiadów grupowych z przedstawicielami najważniejszych grup społecznych z terenu Gminy Chmielnik. Po zebraniu i przeanalizowaniu wszystkich danych opracowano Projekt

Strategii, który został udostępniony wszystkim zainteresowanym za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Miasta i Gminy Chmielnik, dzięki czemu osoby te mogły się z nim zapoznać oraz podzielić się swoimi uwagami i spostrzeżeniami. Następnie na spotkaniu z Zespołem Strategicznym oraz osobami zaangażowanymi w pracę nad Strategią przeprowadzono konsultacje Projektu Strategii celem jego ostatecznej weryfikacji oraz akceptacji. Kolejnym etapem prac nad Strategią było opracowanie Koreferatu do Strategii oraz przekazanie jej do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach w sprawie uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Do głównych materiałów źródłowych, stanowiących materiał analityczny i podstawę do opracowania Strategii wraz z Załącznikami należą:

- dane Głównego Urzędu Statystycznego;
- wnioski z ankiet przeprowadzonych podczas wywiadów grupowych;
- wnioski zgłaszane podczas wywiadów grupowych;
- dane Urzędu Miasta i Gminy Chmielnik.

W wyniku prac nad Strategią opracowano: Strategię Miasta i Gminy Chmielnik 2012-2020, Analizę sytuacji społeczno – gospodarczej gminy Chmielnik (Załącznik 1) oraz Ewaluację dotychczas obowiązującej Strategii (Załącznik 2).

1.1 Proces tworzenia strategii

Opracowanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik 2012-2020 zostało podzielone na kilka etapów prac, w tym:

1. Powołanie Zespołu Strategicznego – koordynacja prac nad elementami Strategii, analiza stanu istniejącego Miasta i Gminy Chmielnik;
2. Przeprowadzenie badania diagnostycznego i rozwojowego;
3. Wykonie ewaluacji obowiązującej Strategii;
4. Przeprowadzenie konsultacji elementów Strategii – 9 spotkań roboczych (wywiadów grupowych z reprezentantami różnych środowisk oraz Zespołem Strategicznym), wypracowanie elementów strategii;
5. Weryfikacja opracowanych elementów Strategii przez Zespół Strategiczny – złożenie Strategii w całość;

6. Konsultacja społeczna Strategii – przeprowadzenie konsultacji dokumentu z różnymi środowiskami i grupami społecznymi w celu uzyskania opinii na temat proponowanych celów i priorytetów polityki rozwoju gminy;
7. Opracowaniu koreferatu do Strategii oraz systemu monitorowania i ewaluacji dokumentu;
8. Przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko;
9. Przyjęcie Strategii przez Radę Miejską.

Realizacja wyżej wymienionych etapów w efekcie pozwoliła na opracowanie ostatecznej wersji Strategii wraz z załącznikami. Zdefiniowanie problemów Regionu Chmielnickiego pozwoliło na zaproponowanie strategicznych kierunków działań. Określono Wizję 2020, Misję oraz trzy Cele strategiczne. Zostały wskazane priorytetowe obszary oraz cele operacyjne.

1.2 Wywiad grupowy

W grudniu 2011 roku odbyły się badania w formie klasycznych wywiadów grupowych, których celem było rozpoznanie potrzeb mieszkańców gminy oraz sformułowanie głównych kierunków rozwoju. Warsztaty podzielono na osiem spotkań, na które zaproszono liderów poszczególnych grup społecznych z terenu gminy, w których skład weszli m.in. przedstawiciele:

- podmiotów świadczących usługi publiczne na terenie Gminy Chmielnik – 10 osób,
- branży turystycznej działającej na terenie Gminy Chmielnik – 5 osób,
- samorządu Gminy Chmielnik – 5 osób,
- samorządu szkolnego gimnazjum i zespołu szkół działających na terenie Gminy Chmielnik – 11 osób,
- największych przedsiębiorców działających na terenie Gminy Chmielnik – 8 osób,
- organizacji pozarządowych i zorganizowanych grup nieformalnych działających na terenie Gminy Chmielnik – 7 osób,

a także:

- sołtysi z terenu Gminy Chmielnik – 6 osób,
- mieszkańcy i osoby działające na terenie Miasta Chmielnik – 5 osób.

Celem wywiadów grupowych, (oprócz poznania opinii) było zaangażowanie w proces budowania Strategii jak największej liczby mieszkańców gminy, w tym przypadku liderów poszczególnych grup społecznych, dzięki czemu mieli oni realny wpływ na rozwój swojego miejsca zamieszkania, a tym samym, w jakimś stopniu, na swoją przyszłość. Dzięki tym spotkaniom zdiagnozowano potrzeby mieszkańców oraz zidentyfikowano priorytetowe kierunki rozwoju gminy. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik, jako dokument wyznaczający te kierunki, powinna być akceptowana przez jej mieszkańców, zatem ich udział w jej tworzeniu wydaje się być niepodważalny. Za realizację założeń zawartych w Strategii odpowiedzialne są władze Gminy, natomiast udział mieszkańców w procesie jej tworzenia zwiększa szansę jej realizacji m.in. poprzez akceptację projektów realizowanych w ramach Strategii.

Wywiady grupowe miały formę „luźnych” rozmów, podczas których uczestnicy warsztatów mieli okazję wyrazić swoją opinię na temat wymagań oraz potrzeb dotyczących przyszłego rozwoju Gminy Chmielnik. Jako osoby mieszkające na tym terenie najlepiej znają problemy oraz potrzeby, które dotyczą różnych dziedzin funkcjonowania wspólnoty. Zebrane w ten sposób informacje o charakterze jakościowym, dotyczące aktualnych problemów, z którymi borykają się mieszkańcy gminy, pozwoliły na ich ocenę i zaproponowanie najbardziej efektywnych rozwiązań.

Na każdym ze spotkań uczestnicy wypełniali również anonimowe ankiety, w których mieli odpowiedzieć na następujące pytania:

1. Najważniejszym kierunkiem rozwoju Chmielnika i okolicy jest...;
2. Jako Burmistrz Miasta i Gminy posiadam 5 000 000 zł wolnych środków i w roku 2012 muszę wydać je na terenie gminy na...;
3. Największy problem, jaki napotykam w moim codziennym funkcjonowaniu na terenie gminy jest...;
4. Uważam, że w małym stopniu Chmielnik i okolica wykorzystuje swój potencjał w...;
5. Najważniejszym zadaniem samorządu Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2020 powinno być...

Przeprowadzone w ten sposób badanie o charakterze zarówno jakościowym jak i ilościowym pozwoliło wyłonić najczęściej pojawiające się odpowiedzi.

Najważniejszymi kierunkami rozwoju gminy Chmielnik wymienianymi przez ankietowanych były: turystyka, rozwój oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej na terenie gminy oraz rozwój przedsiębiorczości, w tym utworzenie nowych miejsc pracy.

Najczęściej pojawiającymi się odpowiedziami na pytanie drugie były: utworzenie miejsc sprzyjających rozwojowi kultury i rekreacji oraz promocji sportu. Ankietowani

przeznaczyci by również wolne środki na rozwój przedsiębiorczości i utworzenie miejsc pracy, gdyż wysokie bezrobocie jest ich największą bolączką.

Problemami, z którymi najczęściej spotykają się mieszkańcy gminy Chmielnik, to:

- brak dogodnego połączenia komunikacyjnego pomiędzy małymi miejscowościami,
- mała liczba miejsc parkingowych,
- utrudniony transport dzieci do szkół,
- brak oferty spędzania czasu wolnego (miejsc rozrywek) dla dzieci i młodzieży, a także dorosłych,
- wysokie bezrobocie, brak miejsc pracy – szczególnie dla ludzi młodych,
- zły przepływ informacji o wydarzeniach i potrzebach na terenie gminy.

W odpowiedzi na pytanie czwarte ankietowani najczęściej mówili o rozwoju turystyki na terenie gminy oraz o zmniejszaniu bezrobocia. Ważnym aspektem dla mieszkańców gminy jest także kultywowanie tradycji zarówno polskiej, jak i żydowskiej oraz ich promocja.

Ankietowani podkreślali, iż najważniejszym zadaniem dla samorządu w perspektywie czasowej 2012-2020 jest stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, co przełoży się na utworzenie nowych miejsc pracy. Ważnym aspektem są także inwestycje w mieszkalnictwo. Te dwa czynniki wpływają na zatrzymanie młodych ludzi na terenie gminy, czyli zmniejszenie poziomu migracji. Mieszkańcy gminy podkreślali również, że ważną rolę pełni stworzenie odpowiedniej infrastruktury drogowej jak i technicznej, w tym dotyczącej ochrony środowiska.

1.3 Osoby zaangażowane w prace nad Strategią

1. Bęben Agnieszka
2. Biernacki Tomasz
3. Błaszczyk Maria
4. Błaszczyk Michał
5. Bracichowicz Jacek
6. Chwalińska Teresa
7. Curyło Waldemar
8. Dulińska-Francuz Grażyna
9. Dziarmaga Agnieszka
10. Gajek Robert

11. Gołębiowska Aneta
12. Gozdek Dorota
13. Górski Hieronim
14. Grandos Włodzimierz
15. Hanszke Danuta
16. Jędrzejska Jadwiga
17. Juszcak Marek
18. Kal Jan
19. Kasprzyk Ewa
20. Koziel Edyta
21. Ks. Franciszek Siarek
22. Kuc Maria
23. Kwiatkowski Waldemar
24. Lenartowicz Agnieszka
25. Łopot Sławomir
26. Majkowska Małgorzata
27. Misterkiewicz Iwona
28. Musiał Monika
29. Niewada Joanna
30. Nowak Barbara
31. Nowakowski Ryszard
32. Pająk Zbigniew
33. Paluch Anna
34. Pałyga Izabela
35. Pawlik Lucjanna
36. Pawłowska Agnieszka
37. Piwowarski Andrzej
38. Pozłotko Józef
39. Przeździecka Beata
40. Rasała Marcin
41. Rogala Aneta
42. Skuza Antoni
43. Stępień Bożena

44. Stradowski Artur
45. Styrzcz Karol
46. Szymanek Paulina
47. Ściana Karol
48. Wawszczyk Robert
49. Wira Marianna
50. Wisowski Stanisław
51. Wolna Aneta
52. Wójcik Paweł
53. Wójcik Sławomir
54. Wójcik Sylwia
55. Wójcik Władysław
56. Wójcik-Jankowska Maria
57. Wrona Agnieszka
58. Wysocka Agnieszka
59. Wysocki Paweł
60. Zawierucha Robert
61. Zielonka Stanisław
62. Żelichowski Stanisław

2. WNIOSKI Z ANALIZY SITUACJI SPOŁECZNO - GOSPODARCZEJ

Analiza sytuacji społeczno – gospodarczej gminy Chmielnik była jednym z elementów prowadzonych prac nad Strategią Rozwoju Gminy Chmielnik 2012 - 2020. W efekcie powstał osobny dokument, będący załącznikiem do niniejszej Strategii (*Załącznik 1*). W dokumencie tym przeprowadzono ogólną charakterystykę gminy, uwzględniającą sytuację społeczno-gospodarczą, a także dokonano jej porównania z 10 wybranymi gminami z województwa świętokrzyskiego na podstawie różnych wskaźników, odnosząc się również do średnich wartości w województwie i kraju. W tabelach 1-6 przedstawiono wnioski z przeprowadzonej analizy w podziale na następujące części:

- społeczną (tabela 1),
- gospodarczą (tabela 2),
- infrastrukturalną (tabela 3),
- finansową (tabela 4),

- porównawczą z innymi gminami (tabela 5),
- porównawczą ze średnimi wartościami dla województwa i kraju (tabela 6).

Dane w tabelach zostały podzielone na dwie części – na plus i na minus. Pierwsza z nich dotyczy tych danych, które pozytywnie wpływają na rozwój i funkcjonowanie gminy, bądź też są wartościami wyróżniającymi ją na tle innych jednostek. Dane zawarte w części „na minus” skupiają wskaźniki, które negatywnie wpływają na gminę oraz jej wizerunek i pozycję w regionie, a także w kraju.

Tabela 1. Analiza diagnostyczna gminy – część społeczna.

NA PLUS	NA MINUS
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dodatnie saldo migracji na przestrzeni lat 2006-2010, ➤ wysokie poczucie bezpieczeństwa w gminie, ➤ utrzymująca się na podobnym poziomie liczba urodzeń w latach 2000-2010, ➤ spadek liczby osób bezrobotnych w latach 2003-2010, ➤ spadek udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %) w latach 2003-2010. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ mała gęstość zaludnienia na 1 km², ➤ niewielki spadek liczby ludności na przestrzeni lat 2000-2010, ➤ ujemny przyrost naturalny, ➤ spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, ➤ spadek liczby ludności do 29 roku życia na przestrzeni lat 2000-2010, ➤ wysoki poziom udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %), ➤ spadająca liczba dzieci w szkołach podstawowych i gimnazjum, ➤ mała aktywność społeczeństwa, ➤ mała liczba organizacji społecznych.

Tabela 2. Analiza diagnostyczna gminy – część gospodarcza.

NA PLUS	NA MINUS
<ul style="list-style-type: none"> ➤ przedsiębiorczość oparta na mikro i małych przedsiębiorstwach (głównie z branży budowlanej i handlu hurtowego i detalicznego). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ duże rozdrobnienie rolnictwa, ➤ mała ilość dużych zakładów pracy, ➤ brak przygotowanych terenów inwestycyjnych, ➤ wysokie bezrobocie, ➤ przeciętna ilość podmiotów gospodarczych, ➤ mała liczba jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności.

Tabela 3. Analiza diagnostyczna gminy – część infrastrukturalna.

NA PLUS	NA MINUS
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dobrze rozwinięta sieć drogowa, ➤ wysoki odsetek osób korzystających z wodociągów, ➤ duża liczba nowych budynków oddanych do użytku na przestrzeni badanych lat ➤ wzrost ilości osób korzystających z sieci 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ utrudniona komunikacja pomiędzy mniejszymi miejscowościami a Chmielnikiem, ➤ brak ścieżek rowerowych, ➤ niewystarczająca ilość miejsc parkingowych w Chmielniku,

wodociągowej i kanalizacyjnej w ostatnich latach.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ słabo rozwinięta baza gastronomiczno-noclegowa, ➤ brak bezprzewodowego Internetu w centrum Miasta Chmielnik.
---	---

Tabela 4. Analiza diagnostyczna gminy – część finansowa.

NA PLUS	NA MINUS
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wzrost dochodów ogółem oraz dochodów własnych na przestrzeni ostatnich lat, ➤ wysoki poziom wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa kulturowego, ➤ wysoki poziom wydatków na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dość niskie dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca, ➤ wysoki udział średnich wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem, ➤ niski dochód z podatków od osób fizycznych i prawnych, ➤ malejący udział subwencji oświatowej do wydatków na oświatę i wychowanie, ➤ dość wysokie wydatki na oświatę i wychowanie w przeliczeniu na 1 ucznia.

Tabela 5. Analiza porównawcza Gminy Chmielnik z innymi gminami miejsko-wiejskimi w regionie.

NA PLUS	NA MINUS
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wysokie dochody ogółem w przeliczeniu na jednego mieszkańca na przestrzeni ostatnich lat, ➤ dosyć wysokie wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca, ➤ wysoka średnia kwota wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego oraz ich udział w wydatkach ogółem, ➤ wysoka średnia kwota wydatków na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska oraz ich udział w wydatkach ogółem, ➤ duża liczba nowych budynków oddanych do użytku na przestrzeni badanych lat. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niski udział dochodów własnych do dochodów ogółem, ➤ najwyższy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na tle pozostałych gmin, ➤ jedna z najniższych średnia kwota wydatków majątkowych, ➤ najniższa średnia kwota wydatków na transport i łączność oraz ich udział w wydatkach ogółem, ➤ jedno z najniższych średnich wydatków na kulturę fizyczną i sport oraz ich udział w wydatkach ogółem, ➤ najmniejsza ilość organizacji społecznych wśród badanych gmin, ➤ jedno z najniższych średnich dochodów z podatku od osób fizycznych i prawnych, ➤ jedno z wyższych wydatków na oświatę i wychowanie w przeliczeniu na 1 ucznia, ➤ przeciętna ilość podmiotów gospodarczych oraz nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności. ➤ najwyższy udział średnich wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem.

Tabela 6. Analiza porównawcza Gminy Chmielnik ze średnimi wartościami dla województwa i Polski.

NA PLUS	NA MINUS
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyższe dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w porównaniu do średnich dla gmin miejsko-wiejskich w województwie świętokrzyskim i kraju, ➤ taki sam poziom udziału dochodów własnych do 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyższy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na tle średnich dla gmin miejsko-wiejskich w województwie świętokrzyskim i kraju, ➤ niższy udział dochodów własnych od średnich dla gmin

<p>dochodów ogółem w porównaniu do średniej dla kraju oraz nieznacznie wyższy od średniej dla województwa,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ wyższe wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w porównaniu do średnich dla gmin miejsko-wiejskich w województwie świętokrzyskim i kraju, ➤ wyższy udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w wydatkach ogółem, ➤ wyższy udział wydatków na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w wydatkach ogółem, ➤ wyższy udział subwencji oświatowej w wydatkach na oświatę i wychowanie w porównaniu do średniej gmin miejsko-wiejskich w województwie świętokrzyskim i kraju. 	<p>miejsko-wiejskich w województwie świętokrzyskim i kraju,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ niższy dochód własny w przeliczeniu na 1 mieszkańca w porównaniu do średnich dla gmin miejsko-wiejskich w województwie świętokrzyskim i kraju, ➤ wyższy udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem, ➤ niższy udział wydatków na transport i łączność w wydatkach ogółem, ➤ niższy udział wydatków na kulturę fizyczną i sport w wydatkach ogółem, ➤ niższy przyrost naturalny w porównaniu z wartościami dla województwa i kraju w ostatnich latach, ➤ spadek liczby ludności w latach 2000-2010 w porównaniu do wzrostu tej wartości w gminach miejsko-wiejskich w województwie świętokrzyskim oraz kraju, ➤ mniejsza liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w porównaniu do średniej dla gmin miejsko-wiejskich w województwie świętokrzyskim i kraju, ➤ niższe dochody z podatku od nieruchomości w porównaniu do średniej dla gmin miejsko-wiejskich w województwie świętokrzyskim i kraju, ➤ niższe dochody z podatku od środków transportowych w porównaniu do średniej dla gmin miejsko-wiejskich w województwie świętokrzyskim i kraju, ➤ znacznie niższe dochody z podatku od osób fizycznych i prawnych w porównaniu do średniej dla gmin miejsko-wiejskich w województwie świętokrzyskim i kraju.
--	--

3. ANALIZA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

W skład niniejszej analizy wchodzi: analiza SWOT, drzewo problemów, drzewo celów oraz analiza przyszłego otoczenia Miasta i Gminy Chmielnik. Została ona dokonana na podstawie zebranych wcześniej danych, tj. informacji z wywiadów grupowych, ankiet oraz badania diagnostyczno – rozwojowego.

3.1 Analiza SWOT

Analiza SWOT jest to jedna z najpopularniejszych i najskuteczniejszych metod analitycznych wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Jej nazwa pochodzi od akronimów angielskich słów *Strengths* (mocne strony), *Weaknesses* (słabe strony), *Opportunities* (szanse) i *Threats* (zagrożenia). Polega ona na zidentyfikowaniu wymienionych wyżej czterech grup czynników, dzięki czemu można je odpowiednio wykorzystać w procesie zaplanowanego rozwoju lub zniwelować skutki ich negatywnego

wpływu. Dzięki tej metodzie można również pogrupować czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia). Często dzieli się je również na czynniki wewnętrzne, opisujące mocne i słabe strony danej jednostki oraz czynniki zewnętrzne, czyli szanse i zagrożenia wynikające z jej mikro- i makrootoczenia. Czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) są zależne m.in. od władz lokalnych i lokalnej społeczności, natomiast czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia) należące do otoczenia bliższego i dalszego są niezależne od władz danej jednostki a także jej mieszkańców.

Poniższa analiza SWOT została przeprowadzona dla trzech głównych obszarów pożądanego rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik. Obejmuje ona główne elementy mające wpływ na rozwój regionu, którymi są obszary: przedsiębiorczość, mieszkańcy, turystyka. Analizy dokonano w oparciu o dostępne dane uzyskane podczas prac nad Strategią, w tym dane Urzędu Miasta i Gminy Chmielnik, dane GUS, informacji zebranych podczas wywiadów grupowych, a także na podstawie obserwacji własnych.

Tabela 7. Analiza SWOT poszczególnych obszarów.

OBSZAR PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ tradycje rzemieślnicze, handlowe i usługowe, ➤ przyciąganie „na zakupy” mieszkańców terenów oddalonych nawet o kilkanaście kilometrów od Chmielnika. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ oferta instytucji okołobiznesowych, ➤ rozdrobnione rolnictwo, ➤ baza noclegowa i gastronomiczna.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwój uzdrowiska Busko-Zdrój, ➤ powstanie Regionalnego Portu Lotniczego Kielce lub innego rodzaju działalności gospodarczej tworzącej bezpośrednio lub pośrednio miejsca pracy, ➤ możliwość pozyskania środków z Unii Europejskiej w latach 2014-2020 na inwestycje gospodarcze. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ kryzys gospodarczy, ➤ atrakcyjność i konkurencyjność obszarów gospodarczych z innych regionów.
OBSZAR MIESZKAŃCY	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ organizowane wydarzenia kulturalne, ➤ wysoki odsetek osób korzystających z infrastruktury wodociągowej w mieście Chmielnik (92,4%) oraz całej gminie (80,5 %) – stan na koniec 2010 r. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba i jakość miejsc pracy na terenie gminy, ➤ liczba organizacji pozarządowych, ➤ aktywność członków organizacji pozarządowych, ➤ oferta kulturalna pozaszkolna dla młodzieży ponadgimnazjalnej, ➤ brak żłobka, ➤ poziom doradztwa zawodowego świadczonego uczniom szkół, ➤ oferta rekreacyjna na „czas niepogody”,

	➤ system informowania mieszkańców o usługach publicznych.
Szanse	Zagrożenia
➤ możliwość pozyskania środków z Unii Europejskiej w latach 2014-2020 na rozwój usług publicznych,	➤ spadek liczby ludności.
O B S Z A R T U R Y S T Y K A	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spotkania z Kulturą Żydowską, ➤ zagospodarowanie centrum Chmielnika, ➤ położenie w promieniu 1 godziny jazdy samochodem od dużych atrakcji turystycznych województwa świętokrzyskiego, ➤ materialne dziedzictwo kulturowe. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpoznawalność i dostępność produktów turystycznych, ➤ baza noclegowa i gastronomiczna, ➤ współpraca podmiotów turystycznych i okołoturystycznych, ➤ wizerunek turystyczny ziemi chmielnickiej.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwój uzdrowiska Busko-Zdrój, ➤ rosnący popyt na turystykę kulturową, ➤ możliwość pozyskania środków z Unii Europejskiej w latach 2014-2020 na rozwój turystyki. 	➤ spadek podróży krajowych Polaków.

Analizując wyżej zaprezentowane mocne i słabe strony Ziemi Chmielnickiej, oraz szanse i zagrożenia możemy wyłonić te, które w największym stopniu oddziałują lub mogą oddziaływać na gminę. Niewątpliwie do największych atutów możemy zaliczyć położenie gminy w promieniu 1 godziny jazdy samochodem od dużych atrakcji turystycznych województwa świętokrzyskiego, co przy wzroście popytu na turystykę kulturową może mieć duże znaczenie w kontekście Chmielnika jako „bazy wypadowej” – jednak obecna baza noclegowa i gastronomiczna nie należy do mocnych stron gminy. Głównym problemem związanym z bazą noclegową i gastronomiczną na terenie gminy jest niewystarczająca ilość miejsc noclegowych oraz mała ilość lokali gastronomicznych a także ich niski standard.

Przebiegająca przez gminę droga krajowa nr. 73 umożliwia z jednej strony szybki dojazd do stolicy województwa, dzięki czemu gmina jest atrakcyjnym miejscem zamieszkania dla osób pracujących w Kielcach i okolicach, z drugiej zaś łączy ją z Buskiem Zdrój. Rozwój uzdrowiska w Busku związany jest ze wzrostem kuracjuszy, którzy w wolnym czasie mogą zwiedzać gminę Chmielnik oraz korzystać z usług świadczonych na jej terenie. Do mocnych stron gminy możemy zaliczyć również przyciąganie „na zakupy” mieszkańców terenów oddalonych nawet o kilkanaście kilometrów od Chmielnika oraz organizowanie licznych wydarzeń kulturalnych, w tym Spotkań z Kulturą Żydowską, natomiast do słabych

rozpoznawalność i dostępność produktów turystycznych oraz brak wystarczającej ilości miejsc parkingowych.

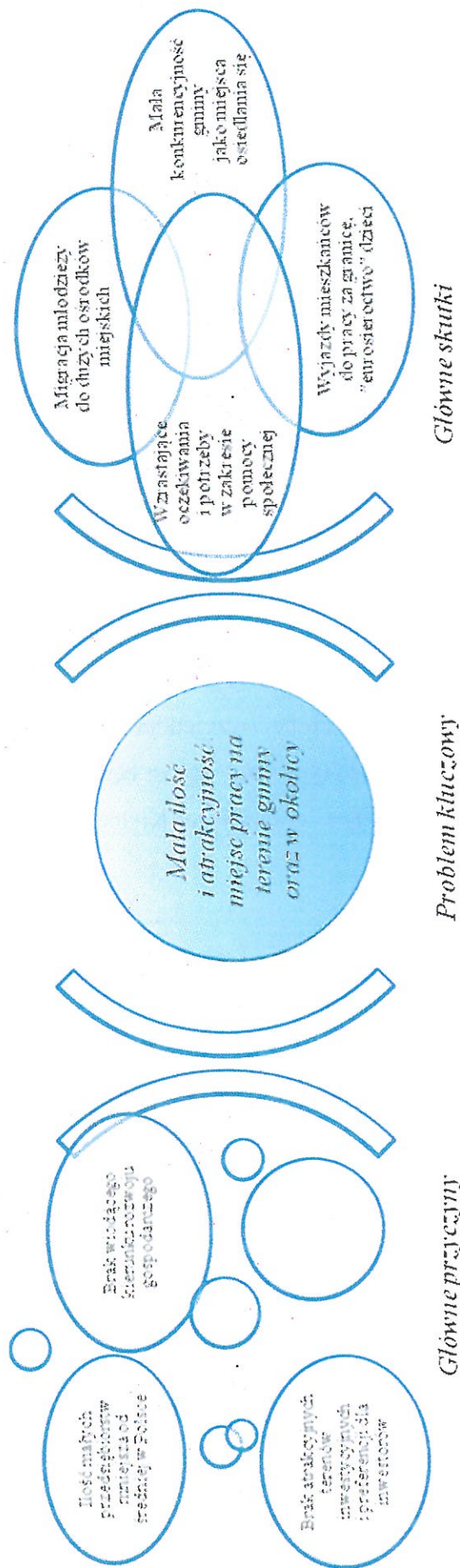
Perspektywa powstania Portu Lotniczego Kielce lub innego rodzaju inwestycja związana będzie niewątpliwie z utworzeniem nowych miejsc pracy, co po części może rozwiązać obecne problemy z ilością oraz jakością tych miejsc na terenie gminy, co w efekcie ograniczy obecny poziom migracji ludzi młodych i wykształconych. Wzrost liczby ludności oraz ich dochodów pozytywnie wpłynie na finanse gminy, a co za tym idzie, na jakość usług przez nią świadczonych. Wzrost dochodów gminy oraz możliwość pozyskania środków z Unii Europejskiej w latach 2014 – 2020 umożliwią realizację nowych inwestycji, które niewątpliwie wpłyną na dalszy rozwój społeczno – gospodarczy gminy.

Głównymi zagrożeniami dla rozwoju gminy Chmielnik są: spadek podróży krajowych Polaków, który może negatywnie wpłynąć na turystykę w gminie oraz wzrost konkurencyjności i atrakcyjności innych regionów, co w efekcie może przyczynić się do dalszego spadku liczby ludności zamieszkującej gminę (m.in. poprzez wzrost migracji ludzi młodych do większych, atrakcyjniejszych pod względem zasobów i jakości pracy ośrodków) oraz spadek ilości miejsc pracy a co za tym idzie wzrost bezrobocia. Do głównych obszarów, które mogą wpłynąć na rozwój gminy Chmielnik są: Kielce, Morawica, Busko – Zdrój oraz Staszów.

3.2 Drzewo problemów

Na podstawie zebranych informacji oraz analizy SWOT zdefiniowano problem kluczowy – główny obszar oddziałujący negatywnie na rozwój Ziemi Chmielnickiej, wraz ze wskazaniem jego przyczyn powstania i skutków istnienia.

Schemat 1. Drzewo problemów.

3.3 Drzewo celów

W odpowiedzi na przedstawione powyżej drzewo problemów zostało opracowane drzewo celów. Wskazane problemy oddziałujące negatywnie na rozwój gminy Chmielnik pozwoliły zdefiniować cel główny wraz z celami szczegółowymi, a także określić główne środki ich osiągnięcia oraz efekty.

Schemat 2. Drzewo celów.

3.4 Analiza przyszłego otoczenia Miasta i Gminy Chmielnik

Na podstawie zebranych informacji podczas wywiadów grupowych a także obserwacji własnych, w tabeli 8 przedstawiono listę elementów otoczenia, które mogą mieć znaczny wpływ na rozwój Miasta i Gminy Chmielnik.

Tabela 8. Elementy otoczenia Miasta i Gminy Chmielnik, mogące mieć wpływ na rozwój regionu.

Lp.	Element otoczenia	Uwagi
1.	Lotnisko / tereny inwestycyjne	<ul style="list-style-type: none"> Doprowadzenie do powstania lotniska lub atrakcyjnych terenów inwestycyjnych.
2.	Uzdrowisko Busko-Zdrój	<ul style="list-style-type: none"> Busko-Zdrój jako miejsce docelowego przyjazdu rocznie kilkudziesięciu tysięcy kuracjuszy, którzy będą mogli skorzystać z oferty Ziemi Chmielnickiej. Wykonanie atrakcyjnej turystycznie ścieżki rowerowej łączącej Chmielnik z Buskiem-Zdrój – otwarcie się na kuracjuszy.
3.	Wyjazd drogą krajową z Kielc w kierunku na Chmielnik	<ul style="list-style-type: none"> Otwarcie komunikacyjne Kielc w kierunku na Tarnów. Zmniejszenie czasu przejazdu z Chmielnika do Kielc. Zwiększenie atrakcyjności osiedlania się na terenie gminy Chmielnik.
4.	Turystyka jako ważny element rozwoju województwa świętokrzyskiego	<ul style="list-style-type: none"> Stawiając na turystykę, Chmielnik włącza się w ważny kierunek rozwoju województwa. Oferta Ziemi Chmielnickiej jest unikatowa w skali województwa.

Jednym z najważniejszych elementów przyszłego otoczenia Miasta i Gminy Chmielnik, mogącym mieć wpływ na rozwój Regionu Chmielnickiego jest perspektywa powstania Regionalnego Portu Lotniczego Kielce, którego lokalizacja planowana jest na gruntach gmin Chmielnik i Morawica. Z uwagi na fakt bliskiej odległości oraz dobrego połączenia komunikacyjnego gminy z wymienioną lokalizacją, zachodzi duże prawdopodobieństwo mocnego oddziaływania tej inwestycji na różne aspekty społeczno – gospodarcze gminy Chmielnik – począwszy od możliwości znalezienia przez mieszkańców Ziemi Chmielnickiej zatrudnienia w nowo powstałych miejscach pracy, kończąc na rozwoju różnego rodzaju usług na terenie gminy komplementarnych do tego rodzaju inwestycji.

Kolejnym ważnym elementem otoczenia Gminy Chmielnik jest Uzdrowisko Busko – Zdrój, jako miejsce odwiedzane przez ponad pięćdziesiąt pięć tysięcy kuracjuszy rocznie (stan na koniec 2011 r. Raport: Turystyczne hity województwa świętokrzyskiego). To stwarza szansę na przyciągnięcie tychże osób do gminy Chmielnik m.in. w celach turystycznych

(ścieżki rowerowe, Świętokrzyski Sztetl), co może przełożyć się na rozwój rodzimych przedsiębiorstw m.in. z branży gastronomicznej.

Wyjazd drogą krajową nr 73 z Kielce w kierunku Chmielnika i dalej na Busko – Zdrój i Tarnów jest niezmiernie istotny – poprzez skrócenie czasu podróży z Chmielnika do stolicy województwa świętokrzyskiego zwiększa atrakcyjność osiedlania się na terenie gminy, jednocześnie stymulując rozwój gminy m.in. poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej.

Gmina Chmielnik stawiając na turystykę włącza się w ważny kierunek rozwoju województwa świętokrzyskiego, a unikatowa oferta gminy w skali całego województwa w połączeniu z dobrym dostępem komunikacyjnym będzie stwarzać możliwości rozwoju tej dziedziny na jej terenie co niewątpliwie korzystnie wpłynie na jej rozwój gospodarczy.

4. KIERUNKI ROZWOJU MIASTA I GMINY CHMIELNIK

Zdefiniowanie problemów regionu Chmielnickiego pozwoliło na zaproponowanie strategicznych kierunków działań. Określono Wizję 2020, Misję oraz trzy Cele strategiczne. Zostały wskazane priorytetowe obszary oraz cele operacyjne.

4.1 Wizja, Misja i Cele strategiczne Miasta i Gminy Chmielnik na lata 2012-2020

Misja i wizja regionu, to nie tylko określenie kierunków rozwoju, ale także wyraz aspiracji mieszkańców. Bez misji i wizji decyzje zarządcze bywają przypadkowe, a codzienna praca sprowadza się do mniej lub bardziej mechanicznego realizowania procedur.

Wizja organizacji to wyobrażenie o jej przyszłym kształcie, a także wytyczenie dróg jego osiągnięcia, natomiast Misja określa główny kierunek jej rozwoju, którego osiągnięcie odbywa się za pomocą realizacji Celów strategicznych.

Peter F. Drucker w książce *Zarządzanie w XXI wieku* zauważa, że najlepiej pracują organizacje zatrudniające ochotników, bowiem motorem ich działania jest realizacja pewnej jasno określonej misji. Misji, czyli posłannictwa – ważnego, odpowiedzialnego zadania do spełnienia. Przenosząc to na rozwój regionalny można powiedzieć, że najważniejsze jest włączenie działań mieszkańców w budowanie potencjału Ziemi Chmielnickiej.

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz na podstawie zebranych informacji sformułowano Wizję, Misję oraz trzy Cele strategiczne, co zaprezentowano na schemacie 3.

Schemat 3. Wizja, Misja i Cele strategiczne.

4.2 Kierunki rozwoju

Tabela 9. Kierunki rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik na lata 2012-2020.

Wizja 2020		Ziemia Chmielnicka – partnerstwo możliwości ludzi aktywnych, zdolnych, przedsiębiorczych...				
Cel strategiczny	1. Wzrost liczby przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą na terenie Ziemi Chmielnickiej	2. Świętokrzyski Sztetl – markowym produktem turystycznym Województwa Świętokrzyskiego	3. Wzrost liczby mieszkańców Miasta i Gminy Chmielnik			
Priorytet	1.1 W regionie jest klimat przyjazny przedsiębiorczości	2.1 Chmielnik – miasto ze smakiem i klimatem tradycji, historii, artystów, ...	2.2 Świętokrzyski Sztetl – rozpoznawalna marka ponadregionalnego produktu turystycznego	3.1 Organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy i samorząd współpracują w ramach partnerstwa na rzecz rozwoju	3.2 Mieszkańcy mają łatwy dostęp i korzystają z wysokiej jakości usług publicznych	3.3 Ziemia Chmielnicka jest atrakcyjna do mieszkania
	1.1.1 Inwestorzy mają możliwość zakupu/dzierzawy gruntu w regionie na konkurencyjnych warunkach	2.1.1 Mieszkańcy kultuwją tradycje i pamiętają o historii Ziemi Chmielnickiej	2.2.1 Rozwój produktu marketingowego – Chmielnicka Gęś	3.1.1 Prowadzone są skoordynowane działania związane z aktywnością społeczną, przedsiębiorczością i turystyką	3.2.1 Mieszkańcy regionu posiadają informacje o usługach publicznych świadczonych na terenie regionu	3.3.1 Mieszkańcy mają możliwość korzystania z pełnej infrastruktury technicznej
Cel operacyjny	1.1.2 Istnieje pakiet korzyści dla przedsiębiorców tworzący nowe miejsca pracy	2.1.2 Istnieje mała infrastruktura turystyczna tworząca klimat turystyczny regionu	2.2.2 Miasto chmielnik koordynatorem szlaku Świętokrzyskich sztetli	3.1.2 Zaangażowanie mieszkańców, w tym dzieci już od przedszkola, do współuczestnictwa w rozwoju gminy	3.2.2 Osoby pracujące mają możliwość korzystania z usług publicznych dostosowanych do ich potrzeb i możliwości	3.3.2 Dzieci w wieku przedszkolnym i ich rodzice mają stworzone warunki do rozwoju
	1.1.3 Przedsiębiorcy mają łatwy dostęp do usług świadczonych przez instytucje okołobiznesowe	2.1.3 Istnieje roczny kalendarz wydarzeń organizowanych na terenie regionu	2.2.3 Święto Polskiej Niezapominajki i Spotkania z Kulturą Żydowska – wspólśnienie kultury polskiej i żydowskiej	3.2.3 Mieszkańcy w każdym wieku mają możliwość kształcenia się na wysokim poziomie, w regionie lub jego bezpośredniej bliskości	3.3.3 Stała oferta terenów pod budownictwo mieszkaniowe	

4.3 Propozycja realizacji działań w ramach poszczególnych celów operacyjnych

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz zebranych informacji wyznaczono oraz przyporządkowano do poszczególnych celów operacyjnych zadania przewidziane do realizacji w ramach niniejszej Strategii. Ich zestawienie zaprezentowano w tabeli 10.

Tabela 10. Zadania wpisane do realizacji w ramach Strategii.

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Zadania do realizacji
1. Wzrost liczby przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą na terenie Ziemi Chmielnickiej	1.1 W regionie jest klimat przyjazny przedsiębiorczości	<ol style="list-style-type: none"> Opracowanie i wdrożenie Strategii Marki Chmielnik. Przebudowa drogi krajowej Kielce – Morawica – zwiększenie dostępności komunikacyjnej Chmielnika. Ustanowienie dorocznej nagrody przedsiębiorczości. Raz w roku spotkania z przedsiębiorstwami z gminy celem diagnozy sytuacji gospodarczej i możliwości wsparcia działalności gospodarczej przez samorząd.
	1.1.1 Inwestorzy mają możliwość zakupu/dzierżawy gruntu w regionie na konkurencyjnych warunkach	<ol style="list-style-type: none"> Respektowanie przez Gminę ogólnych przepisów w zakresie gospodarki gruntami ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb inwestorów. Przygotowanie oferty dla potencjalnych inwestorów.
	1.1.2 Istnieje pakiet korzyści dla przedsiębiorców tworzący nowe miejsca pracy	<ol style="list-style-type: none"> Wsparcie przez samorząd preferencyjnym działaniem mieszczącym się w granicach obowiązującego prawa dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy (obniżanie bądź umarzanie podatków, pomoc w uzbrojeniu infrastruktury obszarów inwestycyjnych).
	1.1.3 Przedsiębiorcy mają łatwy dostęp do usług świadczonych przez instytucje okołobiznesowe	<ol style="list-style-type: none"> Zapewnienie przez samorząd doradztwa w dziedzinie przedsiębiorczości a szczególnie rozpoczęcia działalności gospodarczej. Współpraca z instytucjami okołobiznesowymi.
	1.2 Mikroprzedsiębiorstwa mają stworzone dogodne warunki do rozwoju	<ol style="list-style-type: none"> Spryzjanie przekwalifikowaniu zawodowemu we współpracy z innymi instytucjami celem dostosowania umiejętności osób poszukujących pracy do potrzeb przedsiębiorców.
	1.2.1 Stworzenie absolwentom szkół ponadgimnazjalnych oraz studentom dogodnych warunków do założenia działalności gospodarczej	<ol style="list-style-type: none"> Stworzenie warunków do zatrudnienia oraz wolontariatu w organizacjach pozarządowych. Współpraca z uczelniami wyższymi celem zapewnienia praktyk zawodowych pozwalających na zdobycie umiejętności pozwalających na założenie własnej działalności gospodarczej.
	1.2.2 Cyklicznie odbywają się targi i jarmarki	<ol style="list-style-type: none"> Stworzenie rocznego kalendarza organizacji targów i jarmarków, zwłaszcza tematycznych.
	1.2.3 Uczniowie szkół z regionu uczestniczą w zajęciach teoretycznych i praktycznych w zakresie przedsiębiorczości oraz posiadają wyznaczone i weryfikowane ścieżki kariery	<ol style="list-style-type: none"> Stworzenie możliwości odbywania przez uczniów szkół staży i praktyk w przedsiębiorstwach.

<p>2. Świętokrzyski Sztetl – markowym produktem turystycznym Województwa Świętokrzyskiego</p>	<p>2.1 Chmielnik – miasto ze smakiem i klimatem tradycji. historii, artystów, ...</p> <p>2.1.1 Mieszkańcy kulturywują tradycje i pamiętają o historii Ziemi Chmielnickiej</p> <p>2.1.2 Istnieje mała infrastruktury turystyczna tworząca klimat turystyczny regionu</p> <p>2.1.3 Istnieje roczny kalendarz wydarzeń organizowanych na terenie regionu</p> <p>2.2 Świętokrzyski sztetl – rozpoznawalna marka ponadregionalnego produktu turystycznego</p> <p>2.2.1 Rozwój produktu marketingowego – Chmielnicka Gęś</p> <p>2.2.2 Miasto Chmielnik koordynatorem szlaku Świętokrzyskich sztetli</p> <p>2.2.3 Święto Polskiej Niezapominajki i Spotkania z Kulturą Żydowską – współistnienie kultury polskiej i żydowskiej</p> <p>2.3 Wysoka jakość infrastruktury turystycznej i okolicy turystycznej</p> <p>2.3.1 Regionalny system informacji i oznakowania</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wdrożenie Programu Rozwoju Turystyki i Promocji Miasta i Gminy Chmielnik. 2. Raz w roku spotkania samorządu z branżą turystyczną. 3. Wdrożenie założeń Markowego Produktu Turystycznego – Świętokrzyski Sztetl. 4. Krowanie Chmielnika jako miejsca spotkań z populudniową i weekendową kulturą oraz smacznego i unikatowego jedzenia. 5. Wdrożenie programu wsparcia dla osób odwiedzających kamienice i zagospodarowujących przestrzeń w centrum Chmielnika. 6. Stworzenie oferty produktowej dla kuracjuszy z Buska-Zdrój. 7. Wydanie i propagowanie legend i opowieści o Ziemi Chmielnickiej. <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja wydarzeń integrujących mieszkańców wokół tradycji i historii Ziemi Chmielnickiej i Polski. 2. Wspieranie lokalnych artystów ludowych. <ol style="list-style-type: none"> 1. Wyznaczenie tematycznych ścieżek rowerowych. 2. Wyznaczenie tematycznych szlaków pieszych. 3. Opracowanie spójnego projektu charakterystycznych elementów małej architektury turystycznej. 4. Wykonanie elementów małej architektury turystycznej na terenie Chmielnika i Ziemi Chmielnickiej. <ol style="list-style-type: none"> 1. Cykliczna organizacja wydarzeń adresowanych do artystów. 2. Organizacja przeglądu filmów dokumentalnych o tematyce związanej z Żydami. 3. Organizacja święta w każdej miejscowości w gminie. 4. Organizacja wydarzeń niszowych przyciągających osoby spoza gminy. <ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie stałych badań turystów na temat oferty w ramach produktu. 2. Cykliczna organizacja Konferencji kulturowej na temat współistnienia Polaków i Żydów. 3. Przeprowadzenie kampanii promującej produkt. <ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie Traktu Chmielnickiej Gęsi – trasy spacerowej na której można spotkać gęsi w różnych miejscach i sytuacjach – w postaci odlewów różnych rozmiarów. 2. Wydanie opowieści i legend o Chmielnickiej Gęsi. 3. Wydanie przewodnika dla dzieci z motywami gęsi. 4. Opracowanie zaleceń w zakresie używania znaku gęsi do promocji produktów i usług Ziemi Chmielnickiej. <ol style="list-style-type: none"> 1. Koordynacja powstania wojewódzkiego szlaku Świętokrzyskich Sztetli. <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja co roku 2 ponadregionalnych wydarzeń kulturalnych, jako przykład współistnienia kultury polskiej i żydowskiej. <ol style="list-style-type: none"> 1. Połączenie trasą rowerową Chmielnika z Buskiem-Zdrój, Szydłowem, Pińczowem, Morawicą, Borkowem i Korytnicą. 2. Powstanie miejsc parkingowych w Chmielniku. 3. Zagospodarowanie Zalewu Andrzejówka. 4. Wyznaczenie szlaków pieszych i rowerowych po Chmielniku. 5. Wyznaczenie szlaków pieszych, rowerowych i konnych po Ziemi Chmielnickiej. <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykonanie jednolitego systemu oznakowania wewnętrznego Ziemi Chmielnickiej. 2. Umieszczenie w miejscowościach oddalonych o ok. 30 km tablic przydrożnych zapraszających do Chmielnika.
---	---	---

	<p>2.3.2 Istnieją preferencyjne warunków do realizacji inwestycji turystycznych i rekreacyjnych</p> <p>2.3.3 Istnieje baza noclegowa i gastronomiczna spełniająca oczekiwania turystów</p> <p>3.1 Organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy i samorząd współpracują w ramach partnerstwa na rzecz rozwoju</p> <p>3.1.1 Prowadzone są skoordynowane działania związane z aktywnością społeczną, przedsiębiorczością i turystyką</p> <p>3.1.2 Zaangażowanie mieszkańców, w tym dzieci już od przedszkola, do społeczeństwa w rozwoju gminy</p>	<p>1. Wdrożenie programu zachęt dla podmiotów inwestujących w turystykę i rekreację.</p> <p>1. Wsparcie powstania regionalnych wiosek agroturystycznych.</p> <p>2. Powstanie miejsc, w których można zjeść potrawy kuchni żydowskiej.</p> <p>1. Raz w roku spotkania samorządu z organizacjami pozarządowymi.</p> <p>2. Rozwój współpracy międzynarodowej podmiotów partnerskich.</p> <p>1. Wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych, mikro przedsiębiorstw, turystyki.</p> <p>2. Wspieranie powstawania i rozwoju Kół Gospodyń Wiejskich i zespołów ludowych.</p> <p>1. Wspieranie przez samorząd dotacjami inicjatyw oddolnych mieszkańców</p> <p>2. Wdrożenie działań kreujących i wspierających lokalnych liderów.</p> <p>3. Wspieranie wolontariatu.</p> <p>4. Wdrożenie programu propagowania patriotyzmu lokalnego i budowania przywiązania do Chmielnika.</p> <p>5. Stworzenie płaszczyzny debaty o sprawach publicznych i stylach życia – wykreowanie mody na czynne wykorzystanie czasu wolnego.</p> <p>6. Realizacja projektów międzynarodowych angażujących mieszkańców.</p> <p>7. Stworzenie możliwości do realizowania różnych ambicji życiowych mieszkańców.</p> <p>8. Stworzenie warunków do samorealizacji mieszkańców poprzez samoorganizację - zachęcanie do partycytacji w kulturze, polityce lokalnej, opiece społecznej, budowaniu tożsamości itd.</p> <p>9. Organizowanie przez szkoły wydarzeń adresowanych do rodziców.</p>
<p>3. Wzrost liczby mieszkańców Miasta i Gminy Chmielnik</p>	<p>3.2 Mieszkańcy mają łatwy dostęp i korzystają z wysokiej jakości usług publicznych</p> <p>3.2.1 Mieszkańcy regionu posiadają informacje o usługach publicznych świadczonych na terenie regionu</p> <p>3.2.2 Osoby pracujące mają możliwość korzystania z usług publicznych dostosowanych do ich potrzeb i możliwości</p>	<p>1. Wprowadzenie e-usług w samorządzie i jednostkach podległych.</p> <p>2. Opracowanie oferty inwestycyjnej możliwej do realizacji w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego.</p> <p>3. Powołanie animatorów lokalnych – ludzi pracujących z młodzieżą na ulicy, w świetlicach, w obiektach sportowych i rekreacyjnych.</p> <p>4. Przeprowadzanie raz w roku badania mieszkańców w zakresie jakości świadczonych usług publicznych oraz nowych potrzeb</p> <p>5. Zwiększenie ilości i rodzaju usług kulturalnych i rekreacyjnych dla młodzieży, zwłaszcza spoza Chmielnika.</p> <p>6. Opracowanie i wdrożenie kilkuletniego programu współpracy samorządu gminnego z samorządem Powiatu Kieleckiego w zakresie podniesienia jakości usług świadczonych przez jednostki powiatowe.</p> <p>7. Wspieranie powstawania i działalności spółdzielni socjalnych.</p> <p>8. Wdrożenie programu rozwoju sportu amatorskiego.</p> <p>9. Organizacja regularnych spotkań podmiotów świadczących usługi publiczne na terenie Ziemi Chmielnickiej.</p> <p>10. Kreowanie kultury spędzania czasu wolnego.</p> <p>11. Tworzenie warunków pomagania innym.</p> <p>12. Tworzenie możliwości zaspakajania potrzeb wyższego rzędu.</p> <p>1. Wdrożenie systemu informowania (rozwiązanie plakatów, newsletter, sms, www) mieszkańców o oferowanych usługach publicznych – informacja o sprzecznościach usług, oferowanych przez podmioty publiczne.</p> <p>1. Weryfikacja i dostosowanie usług publicznych świadczonych na terenie gminy pod potrzeby i możliwości osób pracujących.</p>

<p>3.2.3 Mieszkańcy w każdym wieku mają możliwość kształcenia się na wysokim poziomie, w regionie lub jego bezpośredniej bliskości</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Propagowanie idei samorządności. 2. Prowadzenie monitoringu jakości kształcenia. 3. Wspieranie wysokiego poziomu kształcenia.
<p>3.3 Ziemia Chmielnicka jest atrakcyjna do mieszkania</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Estetyczne i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznej będącej w zarządaniu samorządu. 2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych. 3. Rewitalizacja starej części miasta etap II. 4. Wdrożenie działań zachęcających do estetycznego zagospodarowania przestrzeni będącej w zarządaniu osób prywatnych, znajdujące się w sąsiedztwie miejsc publicznych. 5. Likwidacja dzikich wysypisk. 6. Wdrożenie programu wsparcia adaptacji dla osób osiedlających się w regionie.
<p>3.3.1 Mieszkańcy mają możliwość korzystania z pełnej infrastruktury technicznej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie możliwości korzystania z szybkiego Internetu w całym regionie. 2. Uruchomienie Internetu bezprzewodowego w Chmielniku. 3. Uruchomienie systemu monitoringu w Chmielniku. 4. Udoskonalenie szkół oraz innych obiektów publicznych do realizacji działań przez mieszkańców. 5. Przebudowa i rozbudowa budynku OSP na świetlicę wiejską i dla potrzeb działalności OSP w Śladkowie Małym. 6. Przebudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków. 7. Budowa kanalizacji sanitarnej w niektórych miejscowościach gminy. 8. Przebudowa miejskiej kotłowni węglowej na gazową. 9. Budowa bezpiecznych ciągów komunikacyjnych dla pieszych. 10. Poprawa stanu nawierzchni dróg gminnych. 11. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu pojazdów na terenie Chmielnika. 12. Budowa oświetlenia miejsc publicznych. 13. Budowa nowych i remont istniejących obiektów rekreacyjno-sportowych. 14. Budowa placów zabaw dla dzieci i młodzieży. 15. Przebudowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Borzykowa. 16. Budowa zespołu placówek oświatowych i przychodni zdrowia w Piotrkowicach.
<p>3.3.2 Dzieci w wieku przedszkolnym i ich rodzice mają stworzone warunki do rozwoju</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wdrożenie programu wczesnego rozpoznania zaniechań wychowawczych i ich odpowiednia korekta, zwłaszcza rozbudzanie ciekawości i formowanie motywacji. 2. Wdrożenie programu polityki prorodzinnej świadczenia usług publicznych.
<p>3.3.3 Stała oferta terenów pod budownictwo mieszkaniowe</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie przez samorząd atrakcyjnej oferty terenów budownictwa mieszkaniowego. 2. Budowa sieci wodociągowej na nowych terenach budowlanych.

4.5 Priorytety rozwoju

W tabeli 11 zestawiono najważniejsze priorytety rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik wraz z ich uszczegółowieniem.

Tabela 11. Priorytety rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik.

Priorytet	Opis
<i>1.1 W regionie jest klimat przyjazny przedsiębiorczości</i>	W ciągu najbliższych lat zapadną decyzje związane z zagospodarowaniem terenów przeznaczonych pod lotnisko. Tereny te są ogromną szansą dla regionu. W związku z tym niezbędne są działania do zbudowania klimatu przedsiębiorczości opierającego się na wielu czynnikach atrakcyjności ważnych dla potencjalnego inwestora. Czynnikiem takim są: zasoby i koszty pracy, dostępność transportowa, chłonność rynku, infrastruktura społeczna i gospodarcza, poziom rozwoju gospodarczego, stan środowiska i bezpieczeństwo ¹ . Działania związane z budowaniem klimatu przedsiębiorczości należy powierzyć odpowiedniej jednostce lub komórce organizacyjnej. Stworzenie odpowiedniego klimatu ułatwi przyciągnięcie nowych inwestorów.
<i>1.2 Mikroprzedsiębiorstwa mają stworzone dogodne warunki do rozwoju</i>	Rozwój mikroprzedsiębiorstw to gwarancja stabilności miejsc pracy i dochodów mieszkańców. Dogodne warunki to szansa na zatrzymanie migracji młodych ludzi oraz przyciągnięcie tych, którzy wyjechali.
<i>2.1 Chmielnik – miasto ze smakiem i klimatem tradycji, historii, artystów, ...</i>	Od realizacji zadań w ramach tego priorytetu zależy powodzenie osiągnięcia celów strategii. Zbudowanie oferty i wizerunku miasta Chmielnik jako miejsca ze smakiem i klimatem, ciekawego i pozwalającego na „naładowanie baterii”, napędzającego optymizmem miasta z duszą, stwarzającego możliwości rozwoju. Odpowiedni wizerunek miasta i oferta zwiększają szansę na rozwój całego obszaru Ziemi Chmielnickiej.
<i>2.2 Świętokrzyski sztetl – rozpoznawalna marka ponadregionalnego produktu turystycznego</i>	Samorząd posiada obiekt dziedzictwa kulturowego, który zostaje dostosowany do potrzeb współczesności z jednoczesnym przekazywaniem historii i tradycji. Niezbędne jest połączenie działań kilku obszarów z województwa w celu zbudowania wojewódzkiego szlaku Świętokrzyskich Sztetli. Samorząd Chmielnika powinien być liderem tych działań.
<i>2.3 Wysoka jakość infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej</i>	Ziemia Chmielnicka musi zbudować konkretną turystyczną ofertę produktową. Jej wspólnym mianownikiem musi być dziedzictwo współlistnienia kultury polskiej, a także żydowskiej. Powstająca oraz istniejąca infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna powinna nawiązywać do wspólnego dziedzictwa. Dzięki temu uda się stworzyć spójną ofertę produktową.
<i>3.1 Organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy i samorząd współpracują w ramach partnerstwa na rzecz rozwoju</i>	Rozwój jest tym, co robią ludzie, a nie tym, co jest robione dla nich – to sformułowanie obrazuje jak ważne jest zbudowanie partnerstwa na rzecz rozwoju regionu. Kształtowanie postaw liderekich, wspieranie liderów – to działania które w dłuższej perspektywie czasowej przyniosą bardzo wymierne korzyści.
<i>3.2 Mieszkańcy mają łatwy dostęp i korzystają z wysokiej jakości usług publicznych</i>	Duże znaczenie dla rozwoju regionu posiada jakość, dostępność i szeroka oferta usług publicznych. Ważnym rodzajem usług publicznych jest rekreacja, możliwość spędzania czasu wolnego przez mieszkańców. Usługi te mają również znaczenie dla rozwoju turystyki. Należy dążyć do sytuacji w której usługi rekreacyjne świadczone są przez podmioty prywatne lub społeczne na zasadach rynkowych, nawet w przypadku wykupywania znaczących pakietów usług przez samorząd.

¹ www.ibngr.pl – Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową

3.3 Ziemia Chmielnicka jest atrakcyjna do mieszkania	Stworzenie konkurencyjnych warunków osiedlania się oraz mieszkania przyniesie korzyści mieszkańcom i samorządowi. Przy większej liczbie mieszkańców koszty świadczenia usług publicznych są niższe, a zakres usług może się rozszerzać. Zwiększają się wpływy do budżetu gminy z tytułu dochodów własnych.
--	--

4.6 Kierunki i wizje samorządu powiatowego i wojewódzkiego oraz założenia UE we wspieraniu rozwoju regionalnego

W ramach strategii będą realizowane cele ogólne i szczegółowe wpisujące się w strategiczne dokumenty kraju i województwa. Wykaz dokumentów strategicznych zamieszczono w tabeli 12.

Tabela 12. Wykaz dokumentów strategicznych.

Lp.	Program	Misja/Cel/Priorytet/Działanie
1.	Narodowa Strategia Spójności 2007-2013	<p>Cel strategiczny: Tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.</p> <p>Cele horyzontalne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa; 2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej; 3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski; 4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług; 5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej; 6. Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.
2.	Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015	<p>Cel główny: Podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców polski: poszczególnych obywateli i rodzin.</p> <p>Cel strategiczny 1: Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki.</p> <p>Cel strategiczny 2: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej.</p> <p>Cel strategiczny 3: Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości.</p> <p>Cel strategiczny 4: Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa.</p> <p>Cel strategiczny 5: Rozwój obszarów wiejskich.</p> <p>Cel strategiczny 6: Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.</p>
3.	Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020	<p>Cel główny: Wzrost poziomu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej całej polski wschodniej i każdego z jej województw w rozszerzonej Unii Europejskiej z uwzględnieniem zasady trwałego i zrównoważonego rozwoju.</p> <p>Cel strategiczny 1: Oddziaływanie na poprawę jakości kapitału ludzkiego.</p> <p>Cel strategiczny 2: Budowanie społeczeństwa informacyjnego opartego na wiedzy.</p> <p>Cel strategiczny 3: Wspieranie gospodarki, wspieranie funkcjonowania MSP.</p> <p>Cel strategiczny 4: Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Polski Wschodniej poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej.</p> <p>Cel strategiczny 5: Wykorzystanie położenia przy zewnętrznej granicy UE, rozwój współpracy trans granicznej.</p> <p>Cel strategiczny 6: Wsparcie funkcji metropolitalnych miast Polski Wschodniej.</p> <p>Cel strategiczny 7: Konserwacja i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz ochrona różnorodności biologicznej.</p>

4.	Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020	<p>Misja strategii: Podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców województwa świętokrzyskiego.</p> <p>Cel generalny: Wzrost atrakcyjności województwa fundamentem zintegrowanego rozwoju w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej.</p> <p>Cel 1: Przyspieszenie rozwoju bazy ekonomicznej i wzrostu innowacyjności województwa.</p> <p>Cel 2: Rozwój zasobów ludzkich.</p> <p>Cel 3: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody i dóbr kultury.</p> <p>Cel 4: Wzmocnienie potencjału instytucjonalnego województwa.</p> <p>Cel 5: Rozwój systemów infrastruktury technicznej i społecznej.</p> <p>Cel 6: Aktywizacja rolnictwa i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich.</p>
5.	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	<p>Cel strategiczny: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.</p> <p>Cel szczegółowy 1: Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów.</p> <p>Cel szczegółowy 2: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych.</p> <p>Cel szczegółowy 3: Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.</p>
6.	Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Świętokrzyskim na lata 2006-2014	<p>Misja: Tworzenie i wdrażanie wysokiej jakości unikalnych produktów turystycznych, odpowiadających na potrzeby turystów, tworzenie atmosfery przyjaznej turystom i warunków przyjaznych inwestorom przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.</p> <p>Cel nadrzędny: Trwały rozwój turystyki w Regionie prowadzący do poprawy jego konkurencyjności, skutkujący wzrostem dochodów i zwiększającym się zatrudnieniem.</p> <p>Cel operacyjny 1: Kreacja i rozwój konkurencyjnych produktów turystycznych.</p> <p>Cel operacyjny 2: Stymulowanie i wspieranie inwestycji w obszarze infrastruktury turystycznej produktów.</p> <p>Cel operacyjny 3: Wspieranie innowacyjności i kreatywności w turystyce.</p> <p>Cel operacyjny 4: Wsparcie instytucjonalne tworzenia i rozwoju regionalnych oraz lokalnych produktów turystycznych.</p>
7.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	<p>Cel generalny: Wzrost atrakcyjności województwa dla rozwoju społecznego i gospodarczego.</p> <p>Cel warunkujący 1: Otwarcie województwa na integrację z UE – pokonywanie barier integracyjnych w zagospodarowaniu przestrzennym.</p> <p>Cel warunkujący 2: Efektywne wykorzystanie miejscowych potencjałów rozwoju – tworzenie systemu ośrodków, obszarów i pasm aktywności społeczno-gospodarczej.</p> <p>Cel warunkujący 3: Tworzenie warunków do poprawy jakości życia i zaspokajania potrzeb społecznych – podnoszenie standardu cywilizacyjnego.</p> <p>Cel warunkujący 4: Aktywna ochrona wartości i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju i bezpieczeństwa ekologicznego województwa.</p> <p>Cel warunkujący 5: Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego i udostępnienie ich społeczeństwu – wykorzystanie dziedzictwa kulturowego dla integracji i promocji regionu.</p> <p>Cel warunkujący 6: Rekonstrukcja bazy ekonomicznej województwa i tworzenie warunków do wzrostu innowacyjności we wszystkich sektorach gospodarki.</p>
8.	Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013*	<p>Cel główny: podniesienie jakości systemu komunikacyjnego regionu i jego połączeń z krajowymi i europejskimi korytarzami transportowymi.</p> <p>Cel szczegółowy 1: Poprawa powiązań komunikacyjnych kieleckiego węzła transportowego z głównymi węzłami i korytarzami transportowymi kraju, służących metropolizacji Kielc i zwiększeniu atrakcyjności inwestycyjnej województwa.</p> <p>Cel szczegółowy 2: Wyprowadzenie ruchu tranzytowego z obszarów zurbanizowanych, mające na celu oddzielenie ruchu lokalnego od ruchu tranzytowego oraz zmniejszenie uciążliwości generowanych przez ruch drogowy.</p> <p>Cel szczegółowy 3: Budowa regionalnego portu lotniczego.</p> <p>Cel szczegółowy 4: Udrożnienie głównego ciągu transportowego w dolinie Kamiennej, służące zwiększeniu atrakcyjności inwestycyjnej północnych ośrodków miejsko-przemysłowych.</p> <p>Cel szczegółowy 5: Poprawa płynności ruchu na drodze nr 78.</p> <p>Cel szczegółowy 6: Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej małych miast.</p>

9.	<p>Program Reelektryfikacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013</p>	<p>Cel główny: Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa świętokrzyskiego poprzez poprawę bezpieczeństwa Energetycznego. Cel szczegółowy 1: Wyrównanie poziomu usług w zaopatrzeniu w energię elektryczną na terenach wiejskich i małych miast. Cel szczegółowy 2: Podniesienie jakości dostaw energii elektrycznej. Cel szczegółowy 3: Zwiększenie pewności zasilania.</p>
10.	<p>Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2005 - 2013</p>	<p>Misja: Podniesienie konkurencyjności regionu oraz tworzenie nowych, stałych miejsc pracy poprzez zwiększenie zdolności przedsiębiorstw i podmiotów naukowo-badawczych do innowacyjności, absorpcji i inicjowania nowych technologii. Cel strategiczny: Tworzenie Regionalnego Systemu Innowacji – trwałego partnerstwa między przemysłem, instytucjami otoczenia biznesu, jednostkami naukowo-badawczymi, administracją rządową oraz samorządami mieszkańców dla zdynamizowania działań innowacyjnych w regionie. Cel warunkujący 1: Doskonalenie systemu edukacji kształtującego postawy otwarte, innowacyjne i przedsiębiorcze. Cel warunkujący 2: Rozwój działalności badawczej na rzecz wyzwalania wewnętrznych czynników rozwoju regionu. Cel warunkujący 3: Budowa infrastruktury społeczeństwa informacyjnego. Cel warunkujący 4: Rozwój instytucji otoczenia biznesu. Cel warunkujący 5: Budowa instytucjonalnych form współpracy środowiska akademickiego, władz regionalnych i gospodarki. Cel warunkujący 6: Optymalne wykorzystanie funduszy UE dla realizacji RSI.</p>
11.	<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013</p>	<p>Cel generalny: Poprawa warunków sprzyjających budowie konkurencyjnej i generującej nowe miejsca pracy regionalnej gospodarki. Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu konkurencyjności regionalnej gospodarki poprzez zwiększanie zdolności inwestycyjnej podmiotów gospodarczych. Cel szczegółowy 3: Poprawa jakości systemu komunikacyjnego regionu i jego połączeń z krajowymi i europejskimi korytarzami transportowymi. Cel szczegółowy 4: Poprawa stanu środowiska naturalnego województwa. Cel szczegółowy 5: Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i zasobów dziedzictwa kulturowego. Cel szczegółowy 6: Zwiększenie atrakcyjności ośrodków miejskich i centrów gmin.</p>
12.	<p>Strategia Rozwoju Powiatu Kieleckiego do roku 2020</p>	<p>Misja: „Podniesienie jakości życia mieszkańców powiatu kieleckiego oraz poprawa standardu usług publicznych poprzez realizowanie polityki zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego z poszanowaniem środowiska naturalnego i racjonalne wykorzystanie walorów kulturowych i turystycznych powiatu”. Cel szczegółowy 1: Rozwój zasobów ludzkich i instytucjonalnych. Cel szczegółowy 2: Ochrona i racjonalne wykorzystanie walorów środowiska naturalnego i dóbr kultury. Cel szczegółowy 3: Rozwój gospodarczy oraz rozwój infrastruktury technicznej i społecznej.</p>
13.	<p>Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Kieleckiego na lata 2008-2013</p>	<p>Cel główny: Zapewnienie optymalnego rozwoju inicjatyw indywidualnych i zbiorowych w sferze gospodarczej i społecznej, których efektem ma być zapewnienie jak najlepszych warunków życia mieszkańców. Cele strategiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> · stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości; · zwiększenie atrakcyjności powiatu dla inwestorów zewnętrznych; · utworzenie centrum rozwoju przedsiębiorczości; · stworzenie warunków do realizacji przedsięwzięć w ramach partnerstwa prywatno-publicznego; · dostosowywanie kierunków kształcenia w szkołach do potrzeb rynku pracy; · podniesienie poziomu nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat; · poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej; · poprawa warunków obsługi administracyjnej mieszkańców powiatu, wprowadzenie obsługi przez Internet; · ograniczanie bezrobocia; · wzrost wiedzy o zasobach ludzkich;

		<ul style="list-style-type: none"> · remont i modernizacja dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą; · budowa i modernizacja obiektów sportowych; · rozbudowa infrastruktury ochrony środowiska; · poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego; · poprawa jakości i ilości świadczonych usług medycznych; · ochrona interesów osób niepełnosprawnych poprzez dostosowywanie do ich potrzeb obiektów użyteczności publicznej; · zwiększenie standardu życia mieszkańców powiatu; · aktywna i skuteczna ochrona walorów przyrodniczych powiatu; · organizacja imprez kulturalnych i sportowych; · zwiększenie standardu usług turystycznych.
14.	<p style="text-align: center;">Strategia Rozwoju Turystyki w Powiecie Kieleckim w latach 2004-2013</p>	<p>Cel generalny: Poprawa atrakcyjności i konkurencyjności turystycznej powiatu kieleckiego warunkiem zrównoważonego, wszechstronnego rozwoju, przedsiębiorczości i zawodów alternatywnych.</p> <p>Cel warunkujący 1: Poszukiwanie alternatywnych źródeł dochodu na obszarach wiejskich (agroturystyka, ekoturystyka, rękodzieło artystyczne).</p> <p>Cel warunkujący 2: Kształtowanie kadry dla potrzeb sektora turystycznego (szkolenia zawodowe pracowników, szkolenia osób z branży turystycznej, rolników).</p> <p>Cel warunkujący 3: Promocja produktu turystycznego i marki turystycznej (udział w targach turystycznych, organizacja imprez promocyjnych, opracowywanie wydawnictw promocyjnych).</p> <p>Cel warunkujący 4: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej (poszerzanie bazy noclegowej powiatu, rozbudowa sieci gastronomicznej, tworzenie szlaków i punktów widokowych, itp.).</p> <p>Cel warunkujący 5: Tworzenie pakietu ofert turystycznych (pakietowanie produktów turystycznych wraz z dystrybucją do segmentów rynku turystycznego).</p>

5. FINANSOWANIE DZIAŁAŃ ZAWARTYCH W STRATEGII

Działania zawarte w Strategii będą finansowane przez różne podmioty. W poniższym zestawieniu przedstawiono szacunkowe nakłady niezbędne do poniesienia przez Samorząd Miasta i Gminy Chmielnika ze środków własnych oraz dostępnych, na etapie realizacji poszczególnych zadań, zewnętrznych środków finansowych.

Tabela 13. Prognozowane kwoty potrzebne do realizacji poszczególnych priorytetów – zadania Samorządu Miasta i Gminy Chmielnik.

<i>Cel strategiczny 1. Wzrost liczby przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą na terenie Ziemi Chmielnickiej</i>					
Cel operacyjny	Odpowiedzialny	Okres realizacji	Koszt ogółem	% ogółu	
<i>1.1 W regionie jest klimat przyjazny przedsiębiorczości</i>	UMiG	2012-2020	160 000 zł	11,3%	
<i>1.1.1 Inwestorzy mają możliwość zakupu/dzierżawy gruntu w regionie na konkurencyjnych warunkach</i>	UMiG	2012-2020	80 000 zł	5,6%	
<i>1.1.2 Istnieje pakiet korzyści dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy</i>	UMiG	2012-2020	80 000 zł	5,6%	
<i>1.1.3 Przedsiębiorcy mają łatwy dostęp do usług świadczonych przez instytucje otoczeniowe</i>	UMiG	2012-2020	80 000 zł	5,6%	
<i>1.2 Mikroprzedsiębiorstwa mają stworzone dogodne warunki do rozwoju</i>	UMiG	2012-2020	80 000 zł	5,6%	
<i>1.2.1 Stworzenie absolwentom szkół ponadgimnazjalnych oraz studentom dogodnych warunków do założenia działalności gospodarczej</i>	UMiG	2012-2020	300 000 zł	21,1%	
<i>1.2.2 Cyklicznie odbywają się targi i jarmarki</i>	UMiG	2012-2020	400 000 zł	28,2%	
<i>1.2.3 Uczniowie szkół z regionu uczestniczą w zajęciach teoretycznych i praktycznych w zakresie przedsiębiorczości oraz posiadają wyznaczone i weryfikowane ścieżki kariery</i>	UMiG	2012-2020	240 000 zł	17,0%	
SUMA			1 420 000 zł	100 %	
<i>Średni roczny koszt realizacji Celu 1 Strategii w latach 2012-2020</i>			<i>157 777,78 zł</i>		

Cel strategiczny 2. Świętokrzyski Sztetl – markowym produktem turystycznym Województwa Świętokrzyskiego					
Cel operacyjny	Odpowiedzialny	Okres realizacji	Koszt ogółem	% ogółu	
2.1 Chmielnik – miasto ze smakiem i klimatem tradycji, historii, artystów...	UMiG	2012-2020	1 500 000 zł	14,7%	
2.1.1 Mieszkańcy kulturywują tradycje i pamiętają o historii Ziemi Chmielnickiej	UMiG	2012-2020	800 000 zł	7,8%	
2.1.2 Istnieje mała infrastruktura turystyczna tworząca klimat turystyczny regionu	UMiG	2012-2020	1 000 000 zł	9,8%	
2.1.3 Istnieje roczny kalendarz wydarzeń organizowanych na terenie regionu	UMiG	2012-2020	800 000 zł	7,8%	
2.2 Świętokrzyski Sztetl – rozpoznawalna marka ponadregionalnego produktu turystycznego	UMiG	2012-2020	400 000 zł	3,9%	
2.2.1 Rozwój produktu marketingowego – Chmielnicka Gęś	UMiG	2012-2020	240 000 zł	2,3%	
2.2.2 Miasto Chmielnik koordynatorem szlaku Świętokrzyskich Sztetli	UMiG	2012-2020	240 000 zł	2,3%	
2.2.3 Święto Polskiej Niezapominajki i Spotkania z Kulturą Żydowską – współlistnienie kultury polskiej i żydowskiej	UMiG	2012-2020	1 600 000 zł	15,7%	
2.3 Wysoka jakość infrastruktury turystycznej i okotourystycznej	UMiG	2012-2020	3 000 000 zł	29,4%	
2.3.1 Regionalny system informacji i oznakowania	UMiG	2012-2020	400 000 zł	3,9%	
2.3.2 Istnieją preferencyjne warunki do realizacji inwestycji turystycznych i rekreacyjnych	UMiG	2012-2020	160 000 zł	1,6%	
2.3.3 Istnieje baza noclegowa i gastronomiczna spełniająca oczekiwania turystów	UMiG	2012-2020	80 000 zł	0,8%	
SUMA			10 220 000 zł	100 %	
<i>Średni roczny koszt realizacji Celu 2 Strategii w latach 2012-2020</i>			<i>1 135 555,56 zł</i>		

Cel strategiczny 3. Wzrost liczby mieszkańców Miasta i Gminy Chmielnik					
Cel operacyjny	Odpowiedzialny	Okres realizacji	Koszt ogółem	% ogółu	
3.1 Organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy i samorząd współpracują w ramach partnerstwa na rzecz rozwoju	UMiG	2012-2020	400 000 zł	0,8%	
3.1.1 Prowadzone są skoordynowane działania związane z aktywnością społeczną, przedsiębiorczością i turystyką	UMiG	2012-2020	160 000 zł	0,3%	
3.1.2 Zaangażowanie mieszkańców, w tym dzieci już od przedszkola, do współuczestnictwa w rozwoju gminy	UMiG	2012-2020	1 000 000 zł	2,0%	
3.2 Mieszkańcy mają łatwy dostęp i korzystają z wysokiej jakości usług publicznych	UMiG	2012-2020	800 000 zł	1,6%	
3.2.1 Mieszkańcy regionu posiadają informacje o usługach publicznych świadczonych na terenie regionu	UMiG	2012-2020	240 000 zł	0,5%	
3.2.2 Osoby pracujące mają możliwość korzystania z usług publicznych dostosowanych do ich potrzeb i możliwości	UMiG	2012-2020	160 000 zł	0,3%	
3.2.3 Mieszkańcy w każdym wieku mają możliwość kształcenia się na wysokim poziomie, w regionie lub jego bezpośredniej bliskości	UMiG	2012-2020	1 000 000 zł	2,0%	
3.3 Ziemia Chmielnicka jest atrakcyjna do mieszkania	UMiG	2012-2020	5 000 000 zł	10,1%	
3.3.1 Mieszkańcy mają możliwość korzystania z pełnej infrastruktury technicznej	UMiG	2012-2020	40 000 000 zł	80,7%	
3.3.2 Dzieci w wieku przedszkolnym i ich rodzice mają stworzone warunki do rozwoju	UMiG	2012-2020	400 000 zł	0,8%	
3.3.3 Stała oferta terenów pod budownictwo mieszkaniowe	UMiG	2012-2020	400 000 zł	0,8%	
SUMA			49 560 000 zł	100 %	
Średni roczny koszt realizacji Celu 3 Strategii w latach 2012-2020			5 506 666,67 zł		

Zestawienie ogólnych kosztów realizacji Strategii w latach 2012-2020 zawarto w tabeli 14.

Tabela 14. Ogólne koszty realizacji Strategii.

Koszt realizacji Celu 1	1 420 000 zł
Koszt realizacji Celu 2	10 220 000 zł
Koszt realizacji Celu 3	49 560 000 zł
Koszt realizacji Strategii w latach 2012-2020	61 200 000 zł
<i>Średni roczny koszt realizacji Strategii w latach 2012-2020</i>	
Możliwa kwota otrzymania dotacji do zaplanowanych zadań (60%)	36 720 000 zł
Niezbędna kwota wkładu własnego (40%)	24 480 000 zł
<i>Średnia roczna wartość otrzymanego dofinansowania w latach 2012-2020</i>	
	4 080 000 zł
<i>Średnia roczna wartość wkładu własnego do projektów w latach 2012-2020</i>	
	2 720 000 zł

6. METODOLOGIA EWALUACJI I MONITORINGU

Warunkiem sprawnej oraz efektywnej realizacji Strategii Rozwoju Gminy jest wdrożenie skutecznego systemu monitorowania i oceny tej strategii wraz z towarzyszącymi jej programami rozwoju.

Monitoring ma na celu gromadzenie i analizę danych na temat przebiegu realizacji danego programu, która pozwala na wyłapywanie ewentualnych nieprawidłowości w jego realizacji i wprowadzaniu niezbędnych korekt umożliwiających osiągnięcie wcześniejszych założeń. Ewaluacja natomiast ma za zadanie sprawdzenie, czy w wyniku podejmowanych działań powstały spodziewane rezultaty oraz czy przełożyły się one na realizację wyznaczonych celów.

Opracowanie systemu monitorowania i ewaluacji umożliwi zatem gromadzenie bieżących danych dotyczących postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu założonych celów poszczególnych programów jak i całej Strategii, a także pozwoli na obserwację rezultatów prowadzonych działań i w razie potrzeby na wprowadzenie niezbędnych aktualizacji oraz korekt. Zakres monitoringu i ewaluacji Strategii wyznaczają określone w niej cele strategiczne oraz zaplanowane przedsięwzięcia. Monitoring prowadzony będzie w zakresie finansowym i rzeczowym. Zakres finansowy dotyczyć będzie monitorowania poprawności oraz efektywności wydawanych środków, natomiast zakres rzeczowy – efektywności podejmowanych działań oraz postępu wdrażania Strategii. Ewaluacja Strategii będzie prowadzona w celu określenia rzeczywistych efektów zrealizowanych projektów i inwestycji w niej zapisanych, a jej ocena opierać się będzie na następujących kryteriach:

1. **Skuteczności** – pozwala określić czy zostały osiągnięte cele Strategii założone na etapie programowania.
2. **Efektywności** – pozwala ocenić poziom ekonomiczności Strategii.
3. **Użyteczności** – pozwala ocenić zgodności celów Strategii z faktycznymi problemami i potrzebami grupy docelowej.
4. **Trafności** – obrazuje do jakiego stopnia cele Strategii odpowiadają potrzebom wskazanym do danego obszaru.
5. **Trwałości** – pozwala określić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Strategii będą trwać po jego zakończeniu.

Ewaluacja działań zawartych w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik 2012-2020 zostanie podzielona na następujące części:

- **ex-ante** (przed realizacją Strategii) – stanowiąca instrument ułatwiający podejmowanie spójnych decyzji; ocena ta została przeprowadzona przed opracowaniem niniejszej Strategii;
- **on-going** (na bieżąco) – instrument obserwacji prowadzonej przez Zespół Strategiczny, który będzie corocznie przygotowywał sprawozdanie z realizacji Strategii;
- **mid-term** (w połowie okresu realizacji) – służąca przede wszystkim jako instrument, w wyniku którego nastąpi aktualizacja Strategii;
- **ex-post** (na zakończenie Strategii) – służąca ocenie zgodności i efektywności zrealizowanych działań w ramach Strategii z założeniami i celami przyjętymi w niniejszym dokumencie.

Wprowadzenie systemu monitoringu oraz powiązanego z nim systemu ewaluacji pozwoli wyeliminować w dużym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w Strategii wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania podmiotów realizujących poszczególne projekty, zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpłynąć na zasadność podejmowanych działań. Oprócz modyfikacji poszczególnych elementów Strategii w trakcie jej realizacji możliwe będzie uwzględnienie nowych, dodatkowych działań (zadań), które będą wpisywać się w wyznaczone cele strategiczne i operacyjne.

Za wdrożenie systemu odpowiedzialny jest Burmistrz, natomiast za prowadzenie monitorowania i ewaluacji Zespół Strategiczny, który zostanie powołany przez Burmistrza. W jego skład wejdzie od 10 do 15 osób z 3 sektorów z tym, że sektor społeczny i gospodarczy stanowić będzie co najmniej 50% składu powołanego Zespołu. Zespół Strategiczny będzie się zbierał co najmniej raz w roku, a do jego zadań należeć będzie m.in.:

- przedstawienie wniosków z realizacji poszczególnych celów priorytetowych;
- monitorowanie oraz ocena wdrażania poszczególnych działań;
- sformułowanie wniosków i zaleceń odnośnie wprowadzenia usprawnień w kwestii wdrażania Strategii;
- opracowanie sprawozdań z posiedzeń.

Przewodniczący Zespołu Strategicznego zobowiązany jest przedstawić Radzie Miejskiej sprawozdanie sporządzone przez Zespół Strategiczny. Co najmniej raz w roku

przed sesją absolutoryjną Rady Miejskiej analizowane będą postępy w realizacji Strategii. Rada Miejska, jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza, będzie mieć za zadanie:

1. akceptację rocznych sprawozdań z realizacji Strategii, w szczególności osiągnięcia celów i rezultatów;
2. analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści Strategii Rozwoju;
3. aktualizację Strategii Rozwoju;
4. uwzględnienie zadań zaplanowanych do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych lub innych dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym.

Informacje na temat stanu realizacji Strategii będą przekazywana mieszkańcom gminy, jak również wszystkim zainteresowanym za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Miasta i Gminy Chmielnik a także podczas spotkań z różnymi grupami społecznymi, w tym mieszkańcami, przedsiębiorcami, stowarzyszeniami itp.

7. WSKAŹNIKI REALIZACJI STRATEGII

W celu skutecznej ewaluacji Strategii niezbędne są dane umożliwiającej przeprowadzenie oceny, m.in. porównania stanu przed i po realizacji Strategii. W tym celu wyróżniono dwa rodzaje wskaźników. Pierwszy z nich dotyczy ogólnych zmian podstawowych wartości, które zaszły w trakcie realizacji Strategii. Możemy zaliczyć do nich m.in. liczbę mieszkańców Gminy czy też liczbę podmiotów gospodarczych działających na jej terenie – wybrano te wartości, które da się wyrazić liczbowo. Drugi rodzaj wskaźników dotyczy działań zawartych w Strategii, na ich podstawie możemy określić, które z nich zostały, a które nie zostały zrealizowane. Wskaźniki efektów realizacji Strategii przedstawiono w tabeli 15, a wskaźniki realizacji priorytetów w tabeli 16.

Tabela 15. Wskaźniki efektów realizacji Strategii.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Wartość wskaźnika na koniec			Wartość pożądana
			2000	2010	2019	
1	Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych	GUS	13	21		35
2	Liczba nowych budynków oddanych do użytkowania	GUS (średnia z lat)	2004 – 2010 - średnio	24	Średnia z lat 2012 - 2020	40
3	Liczba mieszkańców zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy	GUS	11 569	11 483		14 000
4	Dochody własne budżetu / Dochody ogółem budżetu (w %)	GUS	28,22	29,89		35,00
5	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)	GUS	19,2 ²	14,7		10,0
6	Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON	GUS	549	639		850
7	Liczba gospodarstw agroturystycznych zarejestrowanych na terenie gminy	Ewidencja UMiG	7	18		30
8	Odstetek osób korzystających z sieci wodociągowej (w %)	GUS	75,5 ³	80,5		90,0
9	Odstetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej (w %)	GUS	41,0 ⁴	50,0		60,0

² 2003 rok³ 2003 rok⁴ 2003 rok

Tabela 16. Wskaźniki realizacji priorytetów.

Cel strategiczny 1. Wzrost liczby przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą na terenie Ziemi Chmielnickiej	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Jednostka miary	Wartość wskaźnika na koniec		Wartość pożądana
				2011	2019	
	Opracowanie i wdrożenie Strategii Marki Chmielnik	UMiG	zrealizowano / nie zrealizowano	nie zrealizowano		zrealizowano
	Spotkania samorządu z przedsiębiorcami	UMiG	Szt.	0		9
	Przyznane doroczne nagrody przedsiębiorczości	UMiG	Szt.	0		40
	Wydawanie rocznych kalendarzy targów i jarmarków	UMiG	Szt.	0		7
Cel strategiczny 2. Świętokrzyski Sztafel – markowym produktem turystycznym Województwa Świętokrzyskiego	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Wskaźnik	Wartość wskaźnika na koniec		Wartość pożądana
				2011	2019	
	Wdrożenie Programu Rozwoju Turystyki i Promocji Miasta i Gminy Chmielnik	UMiG	wdrożono/nie wdrożono	nie wdrożono		wdrożono
	Spotkania samorządu z przedstawicielami branży turystycznej	UMiG	Szt.	0		9
	Wyznaczenie tematycznych ścieżek rowerowych	UMiG	Szt.	0		4
	Wyznaczenie tematycznych szlaków pieszych	UMiG	Szt.	0		5
	Powstanie Traktu Chmielnickiej Gęsi	UMiG	zrealizowano / nie zrealizowano	nie zrealizowano		zrealizowano
	Połączenie trasą rowerową Chmielnika z Buskiem-Zdrój, Szydłowem, Pińczowem, Morawicą, Borkowem i Korytnicą.	UMiG	Szt.	0		6
	Powstanie nowych miejsc parkingowych w Chmielniku	UMiG	Szt.	0		50
	Zagospodarowanie Zalewu Andrzejówka	UMiG	zrealizowano / nie zrealizowano	nie zrealizowano		zrealizowano

	Wyznaczenie szlaków pieszych, rowerowych i konnych po Ziemi Chmielnickiej	UMiG	Szt.	0	3
	Wykonanie jednolitego systemu oznakowania wewnętrznego Ziemi Chmielnickiej	UMiG	zrealizowano / nie zrealizowano	nie zrealizowano	Zrealizowano
	Umieszczenie przy głównych drogach w promieniu ok. 30 km od Chmielnika tablic zapraszających na Ziemię Chmielnicką	UMiG	Szt.	0	10
Nazwa wskaźnika					
Cel strategiczny 3. Wzrost liczby mieszkańców Miasta i Gminy Chmielnik	Spotkania samorządu z przedstawicielami organizacji pozarządowych	UMiG	Szt.	0	9
	Wsparcie finansowe przez samorząd oddolnych inicjatyw mieszkańców	UMiG	Liczba wspartych inicjatyw	0	70
	Wdrożenie e-usług w samorządzie i jednostkach przyległych	UMiG	Szt.	0	30
	Powołanie animatorów lokalnych	UMiG	Szt.	0	10
	Wdrożenie systemu informowania mieszkańców o oferowanych usługach publicznych	UMiG	zrealizowano / nie zrealizowano	nie zrealizowano	zrealizowano
	Rewitalizacja starej części miasta etap II	UMiG	zrealizowano / nie zrealizowano	nie zrealizowano	zrealizowano
	Uruchomienie Internetu bezprzewodowego w Chmiełniku	UMiG	zrealizowano / nie zrealizowano	nie zrealizowano	zrealizowano
	Uruchomienie systemu monitoringu w Chmiełniku	UMiG	zrealizowano / nie zrealizowano	nie zrealizowano	zrealizowano
	Budowa placów zabaw dla dzieci i młodzieży	UMiG	Szt.	0	10

8. OCENA WPŁYWU STRATEGII NA ŚRODOWISKO

W celu identyfikacji potencjalnych oddziaływań na środowisko, będących wynikiem realizacji działań zawartych w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik 2012 - 2020, oceny ich natężenia, a także określenia czy w należyty sposób został uwzględniony interes środowiska przyrodniczego i kulturowego, rozpatruje się wpływ realizacji dokumentu na następujące komponenty środowiska: różnorodność biologiczna, zwierzęta i rośliny, ludzie, woda, powietrze i środowisko akustyczne, powierzchnia ziemi, krajobraz i zabytki, klimat oraz zasoby naturalne.

Dokumenty wymagające przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko kwalifikuje się na podstawie art. 46 i 47 ustawy z dnia 03.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199 poz. 1227). Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik 2012 - 2020, jako dokument, który winien być analizowany w świetle art. 47 Uoos, nie będzie wymagał przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania, ponieważ dokument ten nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, i realizacja jego postanowień nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Analizy w zakresie rodzaju i charakteru projektowanych przedsięwzięć, jako przesłanki, będącej podstawą przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, należy dokonać obecnie w oparciu o obowiązujące Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r (Dz.U. z 2010 roku, nr 213, poz. 1397 ze zm.) w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213 poz. 1397 ze zm.) oraz o Aneksy (I i II) Dyrektywy Rady z dnia 27 czerwca 1985r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne, biorąc pod uwagę powiązania między przedsięwzięciami i kumulowanie się oddziaływań.

Każde z poszczególnych zadań ujętych w Strategii wymagać będzie wnikliwej oceny i kwalifikacji zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. (Dz.U. z 2010 roku, nr 213, poz. 1397 ze zm.) oraz zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz. 1227) oraz Dyrektywą 85/337/EWG (dyrektywa OOS).

Strategia swoim zakresem obejmuje trzy Cele Strategiczne:

1. Wzrost liczby przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą na terenie Ziemi Chmielnickiej;
2. Świętokrzyski Sztetl – markowym produktem turystycznym Województwa Świętokrzyskiego;
3. Wzrost liczby mieszkańców Miasta i Gminy Chmielnik.

Strategia swoim zasięgiem obejmuje teren gminy Chmielnik – o powierzchni 14 219 ha, którą zamieszkuje 11 483 osób. W ramach w/w Celów Strategicznych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko wg. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. (Dz. U. Nr 213 poz. 1397) zaliczyć można następujące działania:

- modernizacja oraz poprawa stanu nawierzchni dróg gminnych – zadanie to polega na przebudowie istniejących już dróg, może powodować nieznaczny wpływ na środowisko głównie na etapie realizacji, jednakże zastosowanie środków zapobiegawczych może zminimalizować bądź też całkowicie wyeliminować ten problem;
- powstanie miejsc parkingowych w Chmielniku – zadanie polega na budowie parkingów na terenie miasta Chmielnik o powierzchni użytkowej mniejszej niż 0,5 ha. Dzięki ich powstaniu mieszkańcy nie będą pozostawiali swych aut w miejscach do tego nieprzeznaczonych np. na obszarach zielonych - działanie ma neutralny wpływ na środowisko;
- zagospodarowanie Zalewu Andrzejówka – zadanie polega na zagospodarowaniu zalewu poprzez zakup elementów małej infrastruktury np. koszy na śmieci. Zadanie to pozytywnie wpłynie na środowisko m.in. poprzez zapobieganie tworzeniu się dzikich wysypisk śmieci na terenach zielonych oraz w ich otoczeniu. Zadanie nie narusza terenów cennych przyrodniczo, gdyż będzie realizowane w oparciu o już istniejące zasoby;
- wyznaczenie szlaków turystycznych - planowane jest wyznaczenie szlaku pieszego, rowerowego i konnego na bazie już istniejących polnych drózek i szlaków. Zadanie nie ingeruje w środowisko naturalne i w żaden sposób nie zostanie naruszona przyroda. Działanie to może się wiązać jedynie ze zwiększoną ilością powstających odpadów, jednakże zastosowanie środków zapobiegawczych może wyeliminować ten problem;

- budowa kanalizacji sanitarnej w niektórych miejscowościach gminy – zadanie polega na budowie kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Szyszczyce i Ciecierze. Dzięki wykonaniu zadania zmniejszy się m.in. ilość zanieczyszczeń odprowadzanych do wód ze źródeł komunalnych, nastąpi poprawa stanu czystości wód i jakości gleb na analizowanym obszarze. Planowane działania będą miały pozytywny wpływ na środowisko naturalne, korzystnie wpłyną na poprawę warunków życia lokalnej społeczności poprzez zapewnienie jej dostępu do sieci kanalizacyjnej. Dla zadania została wydana Decyzja środowiskowa orzekająca brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisku – Boś 7630-4/10 Decyzja nr 3/2010 z dn. 30.11.2010 r.;
- budowa nowych i remont istniejących obiektów rekreacyjno-sportowych – zagospodarowanie starych i budowa nowych obiektów rekreacyjnych oraz sportowych sprzyja zaspokajaniu potrzeb lokalnej społeczności. Realizacja zadań zapobiega organizowaniu przez mieszkańców na terenach zielonych spotkań oraz imprez, po których często pozostają śmieci - działanie ma neutralny wpływ na środowisko;
- budowa placów zabaw dla dzieci i młodzieży – zadanie polega na stworzeniu miejsca przystosowanego do spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież - zadanie neutralnie wpływa na środowisko naturalne. Obecnie Gmina nie posiada dokładnych danych lokalizacyjnych, gdyż zadanie to będzie realizowane na bieżąco z wykorzystaniem środków własnych a także zewnętrznych.

Pozostałe działania zawarte w Strategii nie będą wpływały na środowisko. W przypadku realizacji przedsięwzięć mogących wpływać na środowisko zapisanych w niniejszym dokumencie, oddziaływanie niekorzystne może nastąpić jedynie w fazie jej realizacji i może być związane bezpośrednio z uciążliwościami powstającymi w trakcie prowadzonego procesu budowlanego. Oddziaływania takie mają charakter odwracalny, chwilowy oraz występować mogą w relatywnie krótkim czasie (krótkoterminowo).

Realizacja zadań zawartych w Strategii zostanie przeprowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami i nie spowoduje zagrożenia dla środowiska i życia ludzi. W związku z faktem, iż zaplanowane działania będą wykonywane w długiej perspektywie czasu (w latach 2012 - 2020) nie przewiduje się kumulowania oddziaływań. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach Strategii ma charakter lokalny i ewentualne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie również miało zasięg lokalny. Nie przewiduje się również transportu odpadów poza granice kraju, nie przewiduje się

transgranicznego oddziaływania Strategii na środowisko. W przypadku występowania niekorzystnych oddziaływań na środowisko istnieje możliwość i konieczność ograniczania ich wpływu. Minimalizacja oddziaływań inwestycji na środowisko to różnego rodzaju działania, które mają wpłynąć na zmniejszenie uciążliwości inwestycji na otoczenie, zarówno w fazie realizacji jak i eksploatacji. Są to m.in. następujące działania:

- Wprowadzenie środków zapobiegawczych przed nadmiernym zaśmiecaniem środowiska ze strony turystów typu: montaż koszy, regularny odbiór odpadów;
- Prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy;
- Stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- Właściwe kierowanie pracami;
- Dotrzymanie terminów wykonywania prac budowlanych;
- Nadzór nad skutecznością i jakością realizacji;
- Stosownie wysokiej klasy rozwiązań technicznych;
- Oszczędzanie podczas budowy surowców takich jak: woda, piasek i energia;
- Maskowanie elementów dyszarmicznych dla krajobrazu.

Przykładem działań minimalizacyjnych jest także wyznaczenie okresu lub pory dnia, w jakich możliwe jest prowadzenie prac budowlanych. Powodem może być ochrona zwierząt lub ludzi przed hałasem lub ograniczenie ingerencji, która mogłaby zakłócić normalny cykl życia. Paleta rozwiązań technicznych i organizacyjnych, jakie można stosować w przypadku danej uciążliwości jest szeroka i należy do sztuki inżynierii i ochrony środowiska.

Strategia swym zasięgiem obejmuje teren całej gminy, a więc również formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym:

- Szaniecki Park Krajobrazowy;
- Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu będący otuliną Szanieckiego Parku Krajobrazowego i Chmielnicko – Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu;
- obszary mające znaczenie dla Wspólnoty specjalne obszary ochrony siedlisk – Natura 2000: „Ostoja Stawiany” PLH260033 oraz „Ostoja Szaniecko – Solecka” PLH260034.

Na ww. obszarach ustalone zostały działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów, celów ochrony oraz zakazy. Działania te określa Wojewoda Świętokrzyski w drodze wydania odpowiedniego Rozporządzenia. Obecnie obowiązują następujące dokumenty prawne:

- Szaniecki Park Krajobrazowy – Rozporządzenie nr 77/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. (Dz. Urz. nr 156, poz. 1938 ze zm.);
- Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu będący otuliną Szanieckiego Parku Krajobrazowego – Rozporządzenie nr 85/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. (Dz. Urz. nr 156, poz. 1947 ze zm.);
- w sprawie obszarów chronionego krajobrazu - Rozporządzenie nr 89/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. (Dz. Urz. nr 156, poz. 1950 ze zm.).

Ochrona ta polega m.in. na: ochronie dużych kompleksów leśnych dla zachowania różnorodności lasów, szczególnej ochronie ekosystemów i wyjątkowo cennych krajobrazów, zachowaniu naturalnych stanowisk roślinności kserotermicznej i halofitowej, zachowaniu naturalnych fragmentów obszarów wodnych i wodno-błotnych oraz zachowaniu tworów i składników przyrody nieożywionej. Celem ochrony jest zachowanie naturalnych krajobrazów oraz ze względów naukowych i dydaktycznych stanowiska roślinności kserotermicznej z licznym udziałem gatunków roślin chronionych.

Przy realizacji zadań wymienionych w omawianym dokumencie respektowane będą wszelkie zakazy wymienione w Rozporządzeniu nr 77/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. (Dz. Urz. nr 156, poz. 1938 ze zm.), w Rozporządzeniu nr 85/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. (Dz. Urz. nr 156, poz. 1947 ze zm.) oraz w Rozporządzeniu nr 89/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. (Dz. Urz. z 2005 r. nr 156, poz. 1950 ze zm.). Zmian w wyszczególnionych rozporządzeniach w zakresie zakazów dokonano w Rozporządzeniu nr 42 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 23 lutego 2009 r. (Dz. Urz. z 2009 r. nr 42, poz. 613-629).

Wyszczególnione zakazy stosowane będą do wszystkich obszarów chronionych, jakie występują na danym terenie (tj. Szaniecki Park Krajobrazowy, Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu będący otuliną Szanieckiego Parku Krajobrazowego i Chmielnicko – Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu). W odniesieniu do Obszarów Natura 2000 (tj. „Ostoja Stawiany” oraz „Ostoja Szaniecko – Solecka”) będą respektowane zakazy wymienione w art. 33 ust. 1, ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. O ochronie przyrody (Dz.U. z dnia 29 sierpnia 2009 Nr 151 poz. 1220).

Planowane inwestycje mogą częściowo znajdować się na terenie tych obszarów. Przygotowanie i realizacja zadań omawianych w niniejszym dokumencie obligatoryjnie uwzględniać będzie obowiązujące przepisy dla w/w form ochrony.

Na terenie gminy znajduje się 6 ujęć wody, z których korzysta lokalna społeczność, są to m.in.:

- ujęcie źródłowo-wypływowe w Zreczu Dużym;
- ujęcie głębinowe w Suchowoli;
- ujęcie głębinowe w Piotrkowicach;
- 2 ujęcia głębinowe w Celinach;
- ujęcie głębinowe w Chmielniku.

Na terenie gminy Chmielnik nie występuje Główny Zbiornik Wód Podziemnych, najbliższym tego rodzaju zbiornikiem jest Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 409 „Niecka miechowska SE”, znajdujący się ok. 11 km na zachód od miasta Chmielnik.

W celu ochrony jakości wód podziemnych utworzone są strefy ochrony bezpośredniej w ujęciach, z których korzysta społeczność gminy Chmielnik. Dodatkowo Gmina jest zobowiązana do prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości ich opóźniania czy kontroli sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych – na mocy *Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 ze zm, art. 3 ust. 3 pkt. 1 i 2*. W celu ograniczenia zanieczyszczeń obszarowych Gmina Chmielnik planuje budowę kanalizacji sanitarnej w niektórych miejscowościach oraz przebudowę i modernizację oczyszczalni ścieków. W znacznym stopniu ograniczy to możliwość zanieczyszczania wód podziemnych, wód powierzchniowych i gleby. Dzięki wykonaniu zadania zmniejszy się m.in. ilość zanieczyszczeń odprowadzanych do wód ze źródeł komunalnych, nastąpi poprawa stanu czystości wód i jakości gleb na analizowanym obszarze. Planowane działania będą miały pozytywny wpływ na środowisko naturalne, korzystnie wpłyną na poprawę warunków życia lokalnej społeczności poprzez zapewnienie jej dostępu do sieci kanalizacyjnej.

Na podstawie wyżej wymienionych uwarunkowań stwierdza się, że dokument nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko mogłoby być wymagane. Nie wystąpią oddziaływania transgraniczne ani długotrwałe oddziaływania skumulowane. Projekty nie niosą zagrożenia dla zdrowia ludzi oraz środowiska naturalnego. Działania zawarte w dokumencie dążą do zrównoważonego rozwoju wszystkich obszarów województwa i są powiązane z celami dokumentów wyższego rzędu.

SPIS TABEL I SCHEMATÓW

Tabele

Tabela 1. Analiza diagnostyczna gminy – część społeczna.....	12
Tabela 2. Analiza diagnostyczna gminy – część gospodarcza.....	12
Tabela 3. Analiza diagnostyczna gminy – część infrastrukturalna.....	12
Tabela 4. Analiza diagnostyczna gminy – część finansowa.....	13
Tabela 5. Analiza porównawcza Gminy Chmielnik z innymi gminami miejsko-wiejskimi w regionie.....	13
Tabela 6. Analiza porównawcza Gminy Chmielnik ze średnimi wartościami dla województwa i Polski.....	13
Tabela 7. Analiza SWOT poszczególnych obszarów.....	15
Tabela 8. Elementy otoczenia Miasta i Gminy Chmielnik, mogące mieć wpływ na rozwój regionu.....	20
Tabela 9. Kierunki rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik na lata 2012-2020.....	23
Tabela 10. Zadania wpisane do realizacji w ramach Strategii.....	24
Tabela 11. Priorytety rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik.....	28
Tabela 12. Wykaz dokumentów strategicznych.....	29
Tabela 13. Prognozowane kwoty potrzebne do realizacji poszczególnych priorytetów – zadania Samorządu Miasta i Gminy Chmielnik.....	33
Tabela 14. Ogólne koszty realizacji Strategii.....	36
Tabela 15. Wskaźniki efektów realizacji Strategii.....	40
Tabela 16. Wskaźniki realizacji priorytetów.....	41

Schematy

Schemat 1. Drzewo problemów.....	18
Schemat 2. Drzewo celów.....	19
Schemat 3. Wizja, Misja i Cele strategiczne.....	22

PRZEWODNICZĄCA
Rady Miejskiej w Chmielniku
Marianna Wira
Marianna Wira

